

Erkenningsnummer:
P708478

de knotwilg

Betonrapport

Bushcraft

De Vijfwegenpoel

Mieren in 'De Swal'

Natuurpunt
Midden-West-Vlaanderen

ALS DE NATUUR
IN DE HERFST
VAN HAAR LEVEN KOMT,
WORDEN HIER EN DAAR
STOELTJES
VOOR HAAR KLAARGEZET.

Geert De Kockere
www.litenatuurjtjes.net

Editoriaal

3 Kiezen maar!

Algemene informatie

4-5 Het betonrapport van jouw gemeente

6-9 Natuurbeleving, maar dan net iets anders: bushcraft

Natuur- en Milieunieuwtjes

12 Algemeen

Een bijzonder vlinderjaar

12-13 Gistel

De (on?)zin van een milieuraad

14 Koekelare

Een bijzondere wesp in het arboretum

14 Oudenburg

Hoog bezoek op de Roksempot

14-16 Roeselare

Betonstop nu!

Broedresultaten steenuil 2018

16-17 Staden

Greenyard compenseert gedempte amfibieënpoel

17 Torhout

200 beuken 'per vergissing' geveld

18-24 Activiteiten

25 Programma JNM Roeselare

28-30 Ons afval, onze zee, onze verantwoordelijkheid

Plaatselijke bijdragen

NATUURPUNT GISTEL-LOUDENBURG & HOGE DIJKEN VZW

32 Een 'grauwe kiek' in West-Vlaanderen

NATUURPUNT MANDELSTREKE

33 'De Vijfwegenpoel' krijgt vorm

NATUURPUNT DE RUIDENBERG

34-36 Insecten in de Swal in Koekelare

Deel I: een nieuwe mierensoort voor West-Vlaanderen

Werken mee aan dit nummer: Dirk Anseeuw, Léon Baert, Koenraad Blonrock, Ewoud Blonrock, Ivan Bruneel, Freddy Cordy, Joke Couvreur, Filip Declerck, Sofie Declercq, Sarah Defoort, Wouter Dekoninck, Erwin Deros, Isa Desmet, Piet Desmet, Leopold Dewulf, Jozef Germonprez, Peter Hantson, Peter Lemmens, Ludo Momerency, Georges Pollentier, Florence Trus, Marc Van Kerckvoorde, Lut Van Nieuwenhuysse, Marc Vandaele & Daan Vandekerckhove.

Omslagfoto (sporkehout) en foto's hiernaast: Erwin Deros

Kiezen maar!

Je kan er niet meer naast kijken: de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen staan voor de deur. Affiches en reclameborden van alle formaten ontsieren het straatbeeld en proberen je aandacht te vangen. Na zes jaar krijg je als burger de kans om je uit te spreken over je bestuurders. Een heel mooie traditie!

De voorbije zes jaar hebben we de beslissingen van onze lokale besturen op vlak van natuur en milieu opgevolgd. Wat deden ze voor biodiversiteit, erfgoed, milieukwaliteit en open ruimte? Hebben ze uitgevoerd wat er in het bestuursakkoord stond, of werd dat 'verticaal geklasseerd'? Via 'de knotwilg', 'de groene flits' en de plaatselijke pers hebben we daar uitgebreid over bericht. Zowel mooie projecten als grove schendingen kwamen aan bod. Soms kregen politici lof, soms bakken kritiek. Nu is het aan jou om daaruit je conclusies te trekken en die mensen te kiezen die jouw stem verdienen.

Met de komst van media als Facebook (2004), Twitter (2006) en WhatsApp (2009) is het medialandschap grondig veranderd. Dit zijn de nieuwe wapens in het gevecht om de aandacht van de kiezer. De nieuwe politicus bedient zijn aanhang dagelijks met blitse berichten. Soms zijn deze posts verrassend, soms controversieel, soms ronduit grof.

Als natuur- en milieuvereniging mogen we deze nieuwe media niet negeren. De snelheid en de kracht van een internetactie zijn niet te onderschatten, ook niet voor ons. Toch schuilen er hier ook gevaren. Snel wisselende 'trending topics' leiden de aandacht af van langetermijnprojecten, zaken waar wij als natuur- en milieuvereniging traditioneel rond werken. De bescherming van bedreigde planten en dieren, de betonstop of de klimaatverwarming los je niet op met een like op facebook of een rake tweet. Wij proberen alleszins de waan van de dag te negeren en te kijken naar de lange termijn.

De natuur- en milieubeweging heeft ook een lange traditie van onderzoek en studie op vlak van biodiversiteit, erfgoed, milieukwaliteit en open ruimte. Die kennis gebruiken we om concrete voorstellen uit te werken die we verdedigen bij de politici, die het beleid bepalen. Politici die jij mee kiest.

Is er speelgroen voor de kinderen? Zijn er onlangs nog bomen geplant of is daar geen plaats meer voor? Bereidt jouw gemeente zich voor op wispelturiger weer door de klimaatverwarming? Hoe gaat jouw gemeente om met geluid-, geur- en lichthinder? Mogen knotbomen, hagen en heggen blijven of kiest je gemeente consequent voor industriële landbouw? Wat is er de voorbije jaren gebeurd met de historische trage wegen in je gemeente? Maakt jouw gemeente werk van de betonstop of wordt alles snel verkaveld voor de wetgeving verstrengt? Wat is het beleid rond oude, monumentale bomen in je gemeente?

Duik eens in de partijprogramma's en kijk eens wat er daarover staat. Lang niet alle partijen hebben hier een visie over of raken verder dan het absolute minimum. Genoeg om over na te denken, maar als jij mee mensen kiest die aandacht hebben voor deze thema's, raken we de volgende bestuursperiode weer flink wat stappen verder.

We duimen alvast voor interessante bestuursakkoorden en boeiende gesprekken met de bevoegde schepenen. Maar vergeet ondertussen niet dat er ook nog leven bestaat buiten de dorpspolitiek: trek de natuur in en geniet mee van de herfst! Middenin deze knotwilg vind je alvast een pak boeiende seizoensactiviteiten! Of zoals Felix Timmermans het lang geleden al verwoordde:

*De herfst blaast op den horen
en 't wierookt in het hout;
de vruchten gloren.*

*De stilten weven gobelijnen
van gouddraad over 't woud,
met reeën, die verbaasd verschijnen
uit varens en frambozenhout,
en sierlijk weer verdwijnen...*

*Georges Pollentier,
voorzitter,
namens de raad van bestuur
van Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen.*

Het betonrapport van jouw gemeente

Zes hectare: zoveel open ruimte verdwijnt er elke dag onder het beton in Vlaanderen. In geen enkele Europese regio wordt zo kwistig met open ruimte omgesprongen. Dat zet zware druk op onze levenskwaliteit door fileleed, torenhoge infrastructuurkosten, een ongezonde leefomgeving en versnipperde natuur. Een gebetonneerde omgeving kan zich bovendien erg slecht weren tegen periodes van hitte, felle neerslag en overstromingen: de gevolgen van de klimaatopwarming.

Daarom besliste de Vlaamse regering eind 2016 om een betonstop in te voeren: tegen 2025 mag er per dag nog slechts 3 ha vrije ruimte ingenomen worden, in plaats van 6 nu. Tegen 2040 mag er netto geen vierkante meter natuur of landbouwgrond meer verloren gaan. Die timing is dan wel niet ambitieus genoeg, de doelstelling is alvast helder.

Het voorbije jaar heeft Natuurpunt voor alle Vlaamse provincies en gemeenten berekend hoe snel het beton er de

voorbije jaren oprukte en hoeveel open ruimte er in gevaar is. Het betonrapport van Natuurpunt geeft inzicht in een vijftal indicatoren (verhardingsgraad, ruimtesbeslag, betonsnelheid, leefdichtheid en beschikbare bouwgrond) die samen de betontoestand van elke provincie en gemeente vormen.

Een van de conclusies van dit rapport is dat het aantal inwoners per bebouwde oppervlakte tussen 2005 en 2015 is gedaald van 36 naar 25 inwoners per hectare. In plaats van efficiënter wordt er net kwistiger met open ruimte omgesprongen. Geen enkele stad draait zo snel aan de betonmolen als Hoogstraten: per week ging er meer dan een halve hectare open ruimte op de schop, en dat tien jaar lang.

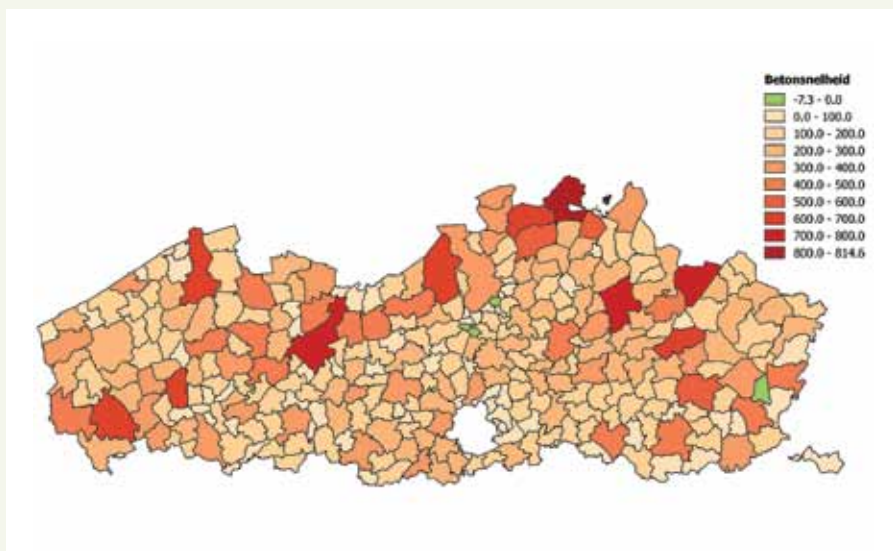
Gelukkig zijn er ook al een veertigtal gemeenten die wel al volop werk maken van de betonstop. In deze gemeenten wordt gebouwd zonder dat open ruimte wordt ingepalmd. Zij zetten in op verdichting: bouwen in de stads- en

dorpscentra, zodat open ruimte aan de rand gespaard wordt voor natuur en landbouw. Een voorbeeld voor de rest.

Officieel is er in Vlaanderen nog 80.000 hectare bouwgebied over. Daarvan mag voor de betonstop in 2040 nog 22.500 hectare worden ingenomen. Maar zolang de overige 57.500 hectare niet geschrapt wordt, kan op grote delen daarvan nog altijd worden gebouwd. En als de 'betonsnelheid' even hoog blijft als vandaag, zullen bepaalde gemeenten binnen enkele jaren al hun bebouwbare oppervlakte hebben opgesoupeerd. De sleutel tot de betonstop ligt dus bij de gemeenten. Zij moeten die waarmaken.

De belangrijkste stap is het schrappen van overtollige bouwgronden, verdeeld over heel Vlaanderen. Er is in het verleden veel te veel bouwgrond aangeduid, een erfenis van de gewestplannen uit de vorige eeuw. Zelfs in de meest onwaarschijnlijke groeiprognoses zijn we met niet genoeg mensen om ze op te vullen. Daar komt bij dat er vandaag al voldoende woningen zijn, al dan niet te renoveren of aan te passen. De dichtheid van de bebouwing in steden en dorpskernen is over het algemeen zo laag dat de voorziene groei daar makkelijk kan worden opgevangen.

Woonuitbreidingsgebieden en slecht gelegen bouwgronden schrappen zal een taak worden voor alle gemeenten. Alleen zo kunnen we vermijden dat alles verder volgebouwd raakt. Maar om dat mogelijk te maken moet de Vlaamse overheid nog een financieringsmodel opzetten. Heel wat mensen hebben nog een bouwgrond liggen als appeltje voor de dorst. Die investering mag de overheid niet zomaar schrappen. Het komt er op aan een maatschappelijk aanvaardbare en betaalbare oplossing te vinden.

Binnen het werkingsgebied van Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen valt vooral Roeselare op: daar verdween de voorbije 10 jaar per dag 625 m² open ruimte onder het beton. Kaart: Natuurpunt.

Een eerlijke verdeling tussen planschade en planbaten, ook bij de functiewijziging van gebouwen, en handel in bouwrechten kunnen dit mogelijk maken. Het moet alleszins snel duidelijk worden hoe kleine eigenaars billijk gecompenseerd kunnen worden voor eventueel verloren grondwaarde, maar dat is een andere discussie (*). Het is alleszins duidelijk dat een betonstop, ondanks de noodzakelijke schadevergoedingen, vele miljarden goedkoper is dan niets doen. Dat blijkt uit een nieuwe studie in opdracht van Vlaams minister Joke Schauvliege.

Terug naar het betonrapport. In de provincie Antwerpen draaien de betonmolens het hardst en Limburg is de enige provincie waar de betonsnelheid de voorbije jaren nog opgedreven werd. Oost-Vlaanderen versteent vooral in het noorden en Vlaams-Brabant heeft er een grote uitdaging aan om de open ruimte tussen Antwerpen en Brussel te behouden.

West-Vlaanderen verliest 1,3 ha open ruimte per dag. Opvallend is dat die snelheid niet meer afgenomen is sinds 2005. Van het totale aanbod aan onbebouwde bouwgronden in Vlaanderen ligt zo'n 13.000 ha in West-Vlaanderen. Met 695 vierkante meter per dag draaien de betonmolens het snelst in Leper. Bovenaan het klassement vallen daarnaast Brugge en, binnen ons werkingsgebied, Roeselare op. Met een betonsnelheid van 625 m²/dag staat Roeselare op een weinig benijdenswaardige 9e plaats van alle 308 Vlaamse steden en gemeenten. Die hoge betonsnelheid lijkt vooral het gevolg van verkavelingen en de uitbreiding van her en der geplande bedrijventerreinen.

Op dit moment is 30% van de oppervlakte van Roeselare al verhard, een stuk meer dan het Vlaamse gemiddelde van 14 %, waarmee de stad op een 19e plaats staat. Verder is er nog 490 ha bouwgrond beschikbaar, dus 490 ha open ruimte die bedreigd wordt door beton. Als de huidige trend zich doorzet, dan zal die oppervlakte tegen 2040 opgesoupeerd zijn. Hoog tijd voor actie dus, want een verdere betonnering zal

ten koste gaan van de levenskwaliteit van de Roeselarenaars.

Welke overvloedige of slecht gelegen woonuitbreidingsgebieden kunnen afgeschaft worden? Het kan toch niet de bedoeling zijn om elke beekvallei vol te bouwen? Waar kunnen we inbreiden? Waar kunnen we bomen planten, parken, speel- en stadsbossen uitbreiden? Die denkoefeningen moeten stevig verankerd worden in de bestuursakkoorden, zeker in functie van de klimaatverandering die ons hittegolven en plensbuien brengt. In het memorandum van Natuurpunt Mandelstreek (zie 'de knotwilg' van juli 2018) vind je alvast heel wat voorstellen.

Wil je graag het betonrapport van jouw gemeente inkijken? Kijk dan op de website van Natuurpunt (*). Je vindt er ook de nodige tools om actie te voeren voor het behoud van open ruimte. Concrete plannen om die te redden mogen niet ontbreken in de nieuwe bestuursakkoorden die worden opgesteld na de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober!

*De Raad van Bestuur van Natuurpunt
Midden-West-Vlaanderen.*

**: Meer info op de website van Natuurpunt,
www.natuurpunt.be/betonrapport.*

**Beste politici,
ik stem voor meer
#natuurdichtbijmij**

Wil jij ook meer natuur in de buurt?
Post nu jouw emoji-landschap op
Facebook of Twitter.

Meer info op natuurdichtbijmij.be

Natuurbeleving, maar dan net iets anders: bushcraft

Tijdens het weekend van 5 tot 7 oktober kwamen in het scoutsdomein De Kluis in Sint-Joris-Weert (Oud Heverlee) 800 mensen samen, waarvan ruim 1/3 kinderen, voor het Groot Bushcraft-weekend. Dat werd voor de 7e keer georganiseerd door Bushcraft Belgium en Natuurpunt CVN. Wie op het laatste nippertje nog een toegangsticket hoopte te scoren, was er aan voor de moeite: midden mei, amper 1 week na de start van de inschrijvingen, was dit weekend al volgeboekt.

Ik denk dat je al stevig mag zoeken om een andere Natuurpuntactiviteit te vinden die zo'n massa jong volk op de been weet te brengen. En dan te weten dat dit Groot Bushcraft-weekend pas startte in 2012 met amper 50 deelnemers. Sindsdien is dit exponentieel gegroeid.

Het succes van dit weekend past wellicht bij het verlangen van mensen om te onthaasten, om terug te keren naar de natuur. Er is al ontzettend veel geschreven over de positieve invloed van de natuur op de fysieke en psychische gezondheid van de mens. Blijkbaar willen steeds meer mensen even ontsnappen aan de alledaagse drukte en stress die gepaard gaan met het leven in een stedelijke omgeving, en zoeken ze daarbij in stijgende mate de natuur op.

Dit weekend draait om het delen van kennis en vaardigheden rond bushcraft. Maar bushcraft, wat is dat eigenlijk? 'Bush' verwijst naar ongerepte gebieden, de wildernis. Dit in scherp contrast met ons verstedelijkt landschap. 'Craft', wat letterlijk vertaald ambacht betekent, verwijst op zijn beurt naar de kennis en vaardigheden die nodig zijn om in de wildernis te overleven met wat de natuur je biedt. Op zijn ruimst is bushcraft een mix van experimentele archeologie, inheemse kennis, natuurmystiek, natuurwetenschappen, survivaltechnieken, traditio-

Bushcraftactiviteiten zijn bijzonder populair bij jonge gezinnen. Bijna alle activiteiten zijn in een wip volgeboekt en bieden zowel de ouders als de kinderen een avontuurlijke vorm van natuurbeleving aan.

nele ambachten, zelfvoorziening vanuit een ecologisch bewustzijn en tal van andere bronnen. Natuurpunt CVN verwoordt het als *“een breed palet aan natuurvaardigheden met respect voor de natuur. Bushcraft vormt een brug tussen gebruiken van natuurliekers en onze voorouders met de hedendaagse maatschappij.”*

Tijdens zo'n weekend mag iedereen die dat wil een workshop geven, vanuit het idee dat niemand alles goed kan en we van elkaar kunnen leren. Een van de belangrijkste vaardigheden om te overleven in de natuur is vuur maken. Dat is iets helemaal anders dan 'iets in de fik steken'. Een goed vuur opbouwen en dat veilig gebruiken, is niet eenvoudig. Hoe primitiever je dat aanpakt, hoe moeilijker ook. Vuurboog en handboor, 2 methoden om door middel van wrijving een vuurtje aan te maken, vragen veel erva-

ring en natuurkennis. Het lukt bijvoorbeeld niet met eender welke houtsoort. En wat is overleven zonder eten? Als je weet waar je moet zoeken, vind je in de natuur tal van gezonde, lekkere en voedzame hapjes: bramenconfituur, brandnetelsoep, eikelkoffie, gepofte kastanjes en geroosterde lisdodde wortels zijn alvast enkele klassiekers.

Een beetje bushcrafter tovert in een wip ook een perfect gebakken chocolade-cake van boven zijn kampvuur. Werken met bijl, mes en zaag? Bomen herkennen? Diersporen lezen? Een fluitje maken van een wilgentak? Slapen in een hangmat? Kaartlezen? Laarzen vilten van wol? Een lepel snijden uit een stuk vers hout? Lijm maken van hars? Olielampen maken met pitrus? Een tentje opzetten met een bouwzeiltje? Touw maken van brandnetels? Je kan het allemaal leren op zo'n bushcraftweekend!

Groenhoutbewerking, zoals lepels snijden, is een typische bushcraftactiviteit. Om de bak van de lepel uit te hollen, bestaan er speciale lepelmesses. Dat zijn messen met een vraagtekenvorming lemmet.

Zoals de Engelstalige term 'bushcraft' al aangeeft, komt dit overgewaaid uit de Angelsaksische wereld, met Canada, de Verenigde Staten en ook Scandinavië als het mekka van authentieke bushcraftervaringen in de wilde natuur. De populaire vorm van bushcraft die we vandaag kennen, werd vooral geïntroduceerd door de Brit Ray Mears en ver-

spreid via tal van boeken en televisieprogramma's.

Is dit dan eigenlijk iets als de 'survival' uit het beroemde 'SAS Survival Handboek' van John Wiseman, waar je enkele decennia geleden zo veel over hoorde? Ja en nee. Survival vindt zijn oorsprong in militaire kennis en vaardigheden

om te overleven in noodgevallen. Wat moet je doen als je vliegtuig neerstort in vijandelijk gebied of wanneer er zich een kernramp voordoet? Ook dan moet je weten hoe je voor beschutting, water en voedsel zorgt met de hulpbronnen die voorhanden zijn.

Links: koken op een open vuur met groene takken als enig hulpmiddel. Rechts een rozijnenbrood, gebakken in een grondoven.

FOTOCOUDENYS.BE
DE WEBSHOP MET DE BESTE WINKELSERVICE

KONING ALBERTSTRAAT 13, 8210 VELDEGEM - 050/277438
tussen Brugge en Torhout, vlakbij de kruising van E40 en E403, gratis parkeren voor de deur

Pannenkoeken!!

Het grootste verschil met bushcraft is dat je bij survival vertrekt vanuit een ongewenste situatie. Je bevindt je per ongeluk in de wilde natuur en probeert je daarin te handhaven, met als einddoel gezond en wel uit deze benarde situatie weg te raken. Bij bushcraft ga je de natuur vrijwillig opzoeken, met de wens erin te vertoeven en er uit te leren. Bushcraft vertrekt dus vanuit een drang naar connectie met, kennis over, respect en zelfs liefde voor de natuur.

Ray Mears hanteert daarom voor bushcraft de metafoer van een gigantische boom waarbij de takken in verschillende richtingen groeien, waaronder ambachten, avonturisme, plant- en dierkunde en vele andere. Survivaltraining maakt in deze visie deel uit van bushcrafteducatie, maar kan het geheel niet omvatten aangezien bushcraft veel breder gaat.

Natuurpunt CVN krijgt steeds meer vragen naar activiteiten met de klem-

toon op beleving van en verbinding met de natuur, zoals bushcraft. Dit is een redelijk nieuw thema voor de vereniging en wat kan of moet Natuurpunt CVN daar nu mee?

Natuurpunt is trouwens ook altijd op zoek naar nieuwe vrijwilligers om onze natuur te beschermen. Daarvoor heb je mensen nodig met een passie voor natuur. Uit recent onderzoek weten we dat die passie vooral ontstaat tijdens de kindertijd (zie artikel in de volgende editie van Natuurfocus). Hoe kan je kinderen en jongeren zo prikkelen dat ze een passie ontwikkelen voor de natuur? Welke rol kan bushcrafteducatie daar eventueel in spelen?

Isa Desmet, het voorbije academiejaar laatstejaarsstudent sociaal-cultureel werk aan de Arteveldehogeschool in Gent, liep in 2017 en begin 2018 stage bij Natuurpunt CVN. Zij onderzocht in het kader van haar bachelorproef (1) of mensen zich door bushcrafteducatie in sterkere mate verbonden gaan voelen met de natuur.

Het uiteindelijke doel is dat mensen zichzelf meer als een onderdeel van het ecologisch systeem aarde gaan beschouwen. Dat noemen we diep-ecologisch bewustzijn: het besef dat natuur en milieu niet alleen buiten ons liggen, maar dat we er deel van uitmaken. Wanneer we de lucht, het water en de grond vergiften, vergiften we ook onszelf.

Vanuit deze filosofie zijn mensen intrinsiek gemotiveerd om hun levensstijl aan te passen en zich in te zetten voor natuur en milieu. Een doelstelling die heel wat Natuurpunters traditioneel trachten te bereiken door educatieve activiteiten als cursussen, fietstochten en wandelingen.

Tijdens de nabespreking van een filmvoorstelling met een documentaire die ook uitgaat van het diep-ecologisch gedachtegoed, vertelde een aantal deelnemers aan Isa dat zij actief zoeken naar een antwoord op de vraag hoe zijzelf en hun kinderen opnieuw een dieper contact met de natuur kunnen ontwikkelen.

Zelfs in onze West-Vlaamse provinciale domeinen organiseren bezoekerscentra soms al bushcraftactiviteiten, waarbij je bijvoorbeeld vuur leert maken en overnachten in een zelfgebouwd tentje, zoals hier op de kampeerweide in het Bulskampveld.

Hoe meer je met bushcraft bezig bent, hoe meer natuurkennis je opdoet. Zo is de grote lisdodde een fantastische plant: scheuten, stuifmeel en wortelstokken zijn eetbaar, lekker en voedzaam. Van de bladeren kan je prachtig en sterk touw draaien. De droge bloeistengels gebruik je om fakkels te maken of geven je een prima spil voor de handboor waarmee je een vuurtje aanmaakt. Het zaadpluis is geweldige spul om een gloeiend kooltje te vergroten en een prima lont voor een olielamp. Zo levert één woekerende moerasplant je al inspiratie voor een handvol leuke natuurprojecten om samen met de kinderen te doen.

Hoe leer je opnieuw met de seizoenen leven en hoe maak je daar anderen voor warm? In deze gesprekken werd bushcraft opvallend vaak als oplossing naar voren geschoven.

Uit Isa's onderzoek bij de deelnemers aan het Groot Bushcraft-weekend blijkt dat bushcrafteducatie voor een groot deel van de respondenten een meerwaarde betekent voor hun gevoel van verbondenheid met de natuur. Bovendien bereikt Natuurpunt CVN met dit weekend erg veel jonge mensen en mensen die nog in hun diep-ecologische kinderschoenen staan, juist omdat deze activiteiten zo avontuurlijk en laagdrempelig zijn. Bushcrafteducatie geeft de deelnemers als het ware speldenprikken die hen in de richting van een diepere connectie met de natuur sturen.

Om het met cijfers te zeggen: als antwoord op de vraag wat bushcrafteducatie vanuit Natuurpunt CVN kan betekenen voor het diep-ecologisch bewustzijn bij volwassenen, kwamen 2 opvallende resultaten bovendien. Als eerste geeft

50% van de mensen die de enquête beantwoordden te kennen dat het Groot Bushcraft-weekend volgens hen heeft bijgedragen aan het gevoel een integraal onderdeel van de natuur uit te maken. 51,8% geeft aan dankzij het Groot Bushcraft-weekend op zoek te gaan naar natuurbeleving en 31,5% heeft er naar eigen zeggen een diepere connectie met de natuur aan overgehouden. Een tweede opvallend resultaat is dat 94,5% en 97% van de respondenten akkoord gaan met twee stellingen die blijken te geven van een ecocentrische kijk op de relatie tussen mens en natuur.

Uit eigen ervaring weet ik dat een weekendje in de natuur, waarbij je kookt op kampvuur, je 's avonds reeën, uilen of vleermuizen spot en daarna slaapt in een zelfgebouwd tentje in het bos, diepe indruk maakt op kinderen én volwassenen. Deelnemers aan bushcraftactiviteiten spreken ons team er maanden of zelfs jaren later nog over aan.

Dit zijn allemaal mooie aanwijzingen dat het zinvol is om sterker in te zetten op bushcrafteducatie. Het laat een jong en

natuurgeïnteresseerd publiek de natuur op zo'n manier beleven dat het hen diep raakt.

Helaas is er in ons verstedelijkt Vlaanderen weinig ruimte voor wilde natuur. En hoewel je de natuur pas echt beleeft wanneer je er midden in zit, zorgt de strakke regelgeving er voor dat kinderen in bos- en natuurgebieden in principe geen braambes mogen plukken of geen afgebroken tak mogen meenemen.

Gelukkig is er steeds meer aandacht voor buiten spelen en natuurbeleving, met prachtige jeugdverblijfcentra, natuurspeelterreinen of plekken waar je zomaar mag overnachten in de natuur (2). En soms mag dat ook met een vuurtje erbij. Zelfs in onze West-Vlaamse provinciale domeinen organiseren bezoekerscentra soms al bushcraftactiviteiten, waarbij je vuur leert maken en overnacht in het bos onder een zelfgebouwd tentje.

Waar je ook gaat bushcraften: houd je aan de (vaak strenge!) regelgeving, laat geen sporen achter en doe iets positiefs terug voor de natuur. Door de natuur in te trekken, verstoor je die ook ongewild en om dat te compenseren, doe je er iets voor terug. Zwerfpuil genoeg, om maar iets te noemen. En in natuurgebied Bos 't Ename in Oudenaarde wordt al jarenlang een deel van de beheerwerken uitgevoerd tijdens bushcraftactiviteiten. Misschien een voorbeeld voor andere natuurgebieden?

Meer info over bushcraft vind je onder meer op www.natuurpunt.be/bushcraft en op de facebookpagina's van o.m. Bushcraft Belgium en Bushcraft West.

Peter Lemmens

Met dank aan Isa Desmet voor haar interessant eindwerk.

Foto's: Bushcraft West, m.u.v. de lisdodde.

Die komt van www.kuleuven-kulak.be/bioweb.

(1) 'Simple in means, rich in ends' -

Bushcrafteducatie als diep-ecologische speldenprik, Isa Desmet.

(2) Kijk eens op www.bivakzone.be of op www.natuurenbos.be/kamperen

**Tuinsappen
Lombarts Calville**
De geperste zaligheid

Sap van eigen fruit

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8502 Voormezele (leper)
info@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijk vruchtensap (gepasteuriseerd).
- Verkoop van sappen op basis van appel.
- Bedrijfsbezoeken.

“Le Bellet”
Vakantieverblijf te huur
in het hart van de natuur
www.abellet.com

Karel en Kristien Desmet-Naessens “Le Bellet”
19400 Monceaux sur Dordogne - Corrèze - France
kristien.naessens@gmail.com - 0033 555 911 017 - of +32 (0)486 021 249

**WELKOM IN HET
PROVINCIAAL BEZOEKERSCENTRUM**

DE BLANKAART

100 JAAR SLAG OM DE BLANKAART

Binnen en buitententoonstelling tot 23 december
Themawandelingen **Bunkers in de mist** op
zat. 29 september en zon. 28 oktober.

HET VOGELKIND

Muzikale vertelwandeling met Yves Bondue
Op 21, 22, 28 en 30 september en 5, 6, 12 en 14 oktober

AVONDJES OVER...

Don. 4 oktober: *Waar een wilg is, is er werk...* door Arnout Zwaenepoel
Don. 8 november: *25 jaar IJzermonding...* door Peter Bossu

NATUUR@ELIER VOOR KIDS

Woe. 19 september, 10, 29 en 31 oktober en 21 november

WORKSHOPS VLECHTEN

Woe. 10 en 31, vrij. 12 en 26, zat. 13 en 27 oktober

Elke dag open in september en oktober van 13.30 tot 17.30 uur, in november en december tot 16.30 uur. Gesloten tussen Kerst en Nieuwjaar.
Meer info en inschrijven nieuwsbrief op www.blankaart.be

Provinciaal Bezoekerscentrum De Blankaart

lepersteenweg 56, 8600 Woumen, blankaart@west-vlaanderen.be - 051 54 59 48
www.blankaart.be

[f westvlaanderen](https://www.facebook.com/westvlaanderen) [ig provincie_wvl](https://www.instagram.com/provincie_wvl) [t @provinciewvl](https://twitter.com/provinciewvl)

ALGEMENE BOUWONDERNEMING

ERIK DEBAL

Verbrandhofstraat 130 - Roeselare
Tel. 051 20 83 41
info@debalerik.be - www.debalerik.be

**NIEUWBOUW - VERBOUWINGEN
WIND- EN WATERDICHT WONINGEN
ALLE RUWBOUW- EN BETONWERKEN
ENERGIEBESPARENDE RENOVATIES**

Uit sympathie
Joost Desmet

Renewi geeft uw afval weer energie!

renewi Uw partner in afvalverwerking
waste no more

Renewi Belgium nv
Regenbeekstraat 7C - Roeselare
Tel. 051 23 20 11 - Fax 051 23 20 19

BROUCKE
Kachel & SpeksteenCenter

Uw specialist in:
Speksteenkachels, Pelletkachels,
Gas- en houtkachels/haarden,
Uitbouw van A tot Z,...

WWW.BROUCKE.BE
INFO@BROUCKE.BE

Natuur- & milieunieuwtjes

ALGEMEEN

Een bijzonder vlinderjaar

Het was héél warm en héél droog de voorbije zomer; zo warm en zo droog dat de brandnetels stonden te verwelken en bloemen amper nectar produceerden. De vliegomstandigheden waren vaak goed (hoewel vlinders ook geen temperaturen boven 30°C verkiezen), maar de voortplantingsomstandigheden waren dat niet. Vlinders zetten niet graag eitjes af op verdorrende planten en rupsen eten het liefst frisse blaadjes.

Een hete en droge zomer werd in het verleden nooit gevolgd door een topjaar voor vlinders. Zo bleek dat de 'mooie' zomer van 2003 wellicht de oorzaak was van het uitgesproken zwakke vlinderjaar 2004. Dat belooft voor 2019.

In Nederland heeft men zelfs noodmaatregelen getroffen om de Kleine heivlinder te redden. In hun gortdroge leefgebied was er geen bloeiende plant meer te bespeuren, zodat men er uiteindelijk bloembakken met nectarplanten heeft geplaatst, om te vermijden dat deze zeldzame vlinders zouden sterven van de honger.

In onze regio vielen vooral de Keizersmantel en het Kaasjeskruidkoppje op. De Keizersmantel (*Argynnis paphia*) is een spectaculaire bossoort uit de familie van de *Nymphalidae* (de vossen, parelmoervlinders en weerschijnvlinders). Vorig jaar kon Jozef Germonprez een eileggend vrouwtje fotograferen in het Groenhovebos, dit jaar was het helemaal bingo. Er werden er bijvoorbeeld gezien in Groenhovebos,

Koekelarebos en Wijnendalebos. Zelfs in het centrum van Oostende en Rumbek werden er gespot.

Het Kaasjeskruidkoppje (*Carcharodus alceae*) is een ietwat onopvallende vlinder die tot de jaren '50 een zeldzame verschijning was in Vlaanderen en Nederland. Sinds 2009 is de soort hier aan een stevige opmars bezig. Voor het eerst is dit vlindertje nu ook in onze regio gespot. Op donderdag 2 augustus zag Dirk Anseeuw 2 mannetjes hun territorium verdedigen aan de rand van het Wijnendalebos, later volgden nog waarnemingen uit Roeselare en midden september zag Dirk nog een vers exemplaar in het Wijnendalebos. Veel kans dat dit op voortplanting wijst. Een mooie aanwinst voor onze streek!

Links een keizersmantel in het Groenhovebos, rechts een kaasjeskruidkoppje in het Wijnendalebos.

Foto's: Jozef Gemonprez & Dirk Anseeuw.

GISTEL

De (on?)zin van een milieuraad

De milieuraad wordt soms meewarig bekeken als een noodzakelijk kwaad, de speeltuin van enkele groene jongens en meisjes. Wat doet zo'n milieuraad eigenlijk? En kan die lokale politici eigenlijk wel helpen bij het nemen

van beslissingen in verband met natuur en milieu?

Mensen, die in deze raad zetelen, weten wel beter. Het is niet alleen een plaats waar vertegenwoordigers van het lokale sociale weefsel bij elkaar komen en van gedachten wisselen, maar ook dé plek om voorstellen uit te werken

en door te schuiven naar de lokale politiek.

Op het eind van de vorige legislatuur (2006 – 2012) heeft de toenmalige milieuraad een aantal voorstellen voor de nieuwe bewindsplieg opgesteld:

- Leg avontuurlijk speelgroen aan.
- Voorzie ruimte voor ecologische

volkstuintjes.

- Onderteken een biodiversiteitscharter.
- Stimuleer duurzame en fairtradevoeding.
- Neem deel aan 'Donderdag Veggiedag'.
- Voor een actief beleid tegen hondenoep, sluikstorten en zwerfvuil.
- Zet in op de transitie naar een olie-vrije energietoekomst.
- Kies voor een gemeentelijk windturbinebeleid.
- Bespaar energie.
- Onderteken het 'Convenant of Mayors'.
- Stimuleer de afkoppeling van regenwaterafvoer om overstromingen te voorkomen.

Dit is niet allemaal gerealiseerd: een aantal voorstellen waren misschien te spectaculair, sommige zijn tussen de mazen van het net geglipt en andere vragen dan weer veel tijd, omdat de gemeente hiervoor afhangt van hogere overheden.

Eén punt kwam alvast sterk naar voren tijdens de vergaderingen van de milieuraad: de nood aan volkstuintjes. Het huidige college heeft daar werk van gemaakt en heeft de 'Pieter Bortiertuintjes' ontwikkeld. Een tiental volkstuintjes zijn al in gebruik.

Tijdens deze legislatuur werd ook het bijenplan opgestart. Het bleef niet bij de obligate bloemenweide alleen, maar er werden bijvoorbeeld ook bijenvriendelijke bomen aangeplant. Daarnaast is er een budget van ca. € 7.500 voorzien om dit hele bijengebeuren didactisch uit te bouwen.

Door blijvende steun aan de Boerenmarkt krijgen lokale producenten kans om hun waren ter plekke aan de man te brengen. Zo wordt de voedselketen stukken korter. En op recepties ten stadhuize spot je regelmatig fairtrade-producten. Kwestie van het goede voorbeeld te geven.

Een minder leuk probleem is dat van het zwerfvuil. Er zou nu werk gemaakt worden van het plaatsen van camera's op vuilgevoelige plaatsen, zeker nu dit

De Pieter Bortiertuintjes, het eerste ecologische volkstuintjerpark van Gistel, werd door de stad ontwikkeld nadat de milieuraad dit eerder had voorgesteld.

Foto: Leopold Dewulf.

regelmatig besproken werd door de huidige milieuraad.

Het ondertekenen van het biodiversiteitscharter gaf dan weer de aanzet tot het aanleggen van veldbloemenperken en het planten van bomen op verschillende plaatsen in Gistel.

Met de aanleg van een speeldorp in een groene omgeving breidt ook het openbaar groen uit. De aankoop van een groene long in het centrum van Gistel is ook een goede zet.

Het Convenant of Mayors werd niet on-

dertekend en het stimuleren van windturbines verloopt traag door allerlei procedures. Ondertussen doet het college inspanningen om subsidies te krijgen voor het plaatsen van zonnepanelen op overheidsgebouwen. Hopelijk worden ze toegestaan.

Je ziet aan deze items dat een milieuraad wel degelijk een positieve invloed kan hebben op het lokale natuur- en milieubeleid. Uiteraard is van beide zijden de wil nodig om er iets van te maken en moet je altijd in je achterhoofd houden dat niet alles gerealiseerd kan worden. :-)

INTELLIGENT WONEN BVBA
STATIESTRAAT 63 - LICHTERVELDE
0475 346 737 - WWW.INTELLIGENTWONEN.BE

INTELLIGENT WONEN

ALGEMENE ELEKTRICITEITSWERKEN IN WONINGBOUW EN KMO
ONTWERP • INSTALLATIE • SERVICE

KOEKELARE

Een bijzondere wesp in het arboretum

Op 25 juli zag Filip Declerck een wesp houtvezels verzamelen aan het insectenhotel in het arboretum. Het diertje viel op door de bijzondere kleur: de eerste segmenten van het achterlijf waren opvallend oranje-rood gekleurd. Daarmee verschilde dit exemplaar duidelijk van de 'gewone' wespen. De wesp had ook niet de rode antennes, kop, borststuk en poten van de Hoor-

naar, en was ook merkbaar kleiner. Filip kon de wesp rustig benaderen en enkele foto's nemen. Na wat onderzoekwerk bleek het uiteindelijk om een Rode wesp (*Vespula rufa*) te gaan. Dit is een zeldzame soort die je in vrij open landschap aantreft. De nesten liggen altijd ondergronds, maar dicht tegen de oppervlakte aan. Filips waarneming is de enige in onze provincie sinds 2014. Altijd fijn om iets bijzonders te kunnen vastleggen en nog eens een bevestiging van het belang van die kleine natuurgebiedjes in onze streek!

Zeg niet zomaar 'wesp' tegen de *Vespula rufa*.
Foto: Filip Declerck.

LOUDENBURG

Hoog bezoek op de Roksemput

Maandag 6 augustus mochten wij op De Hoge Dijken een select vriendenclubje ontvangen met Herman Van Rompuy, voormalig eerste minister van België (2008-2009) en voormalig voorzitter van de Europese Raad (2009-2014), als centrale gast. Na een boeiende en leuke wandeling met vier (!) biologen in het gezelschap, werd nog lang nagepraat in bezoekerscentrum De Grote Zaagbek over het ontstaan en de toekomst van het gebied.

Herman Van Rompuy loofde het enthousiasme van de gidsen en stond in volle bewondering voor het prachtige natuurdomein. Samen met zijn echtgenote Geertrui komt hij zeker nog een keertje langs, maar dan met de kleinkinderen!

Hoog bezoek in 'De Hoge Dijken'. Foto: Koenraad Blontrck.

ROESELARE

Betonstop nu!

Roeselare verliest 625 m² open ruimte per dag, en dat al 10 jaar aan een stuk. Met die betonsnelheid staat de stad op de weinig benijdenswaardige 9e plaats van alle 308 Vlaamse steden en gemeenten. Die hoge betonsnelheid lijkt vooral het gevolg van verkavelingen en de uit-

breiding van her en der geplande bedrijventerreinen.

In Roeselare is er nog 490 ha bebouwbare grond beschikbaar. Dat is 490 ha open ruimte die door beton bedreigd wordt. Als de huidige trend zich doorzet, dan zal die oppervlakte tegen 2040 opgesoupeerd zijn. Bovendien zijn daar heel wat percelen bij die beter nooit bebouwd worden, zoals deze

in de overstromingsgevoelige beekvalleien van bijvoorbeeld de Babillieën Onledebeek. Daarnaast wordt ook het bredere plaatje vaak uit het oog verloren, waarbij men tot een goede mix tracht te komen van bebouwing, groen, trage wegen en waterberging. Hoog tijd voor actie dus, want een verdere betonnering gaat ten koste van de levenskwaliteit van de Roeselarenaars.

Dinsdag 11 september verzamelden een dertigtal Natuurpunters en Velters in het noorden van de stad bij de 'duurzame verkaveling', waar ongeveer 1.000 wooneenheden opgetrokken worden. Een werkgroep van de Roeselaarse milieuraad werkte hier een inspirerend groenplan voor uit, vertrekkend vanuit het bestaande landschap met zijn laagtes, moerasjes en poelen. Maar dat plan werd door de bouwpromotor nogal losjes geïnterpreteerd, vooral in functie van waar de huizen moeten komen, niet vanuit het bestaande landschap. Uiteindelijk wordt dit een mager beestje met wat beperkte cohousingprojecten, iets beter geïsoleerde woningen en 5% meer groen. Een mooi voorbeeld van hoe het niet moet.

Ondertussen werden we gecontacteerd door verontruste inwoners die aanwezig waren op andere 'inspraakmomenten'. Hun conclusie: grote bouwpromotoren en landeigenaars willen nog snel hun grond verzilveren voor er echt werk wordt gemaakt van een betonstop.

Kortom: het huisvestings- en ruimtelijk beleid van Roeselare gaat helemaal de verkeerde kant uit. Daarom: BETON-STOP NU! Laten we, voor we eventueel nog iets betonneren, eens goed nadenken waar we naartoe willen en ook moeten, nu steeds duidelijker wordt dat de klimaatverandering sneller doorzet dan welke prognose ook.

Broedresultaten steenuil 2018

Vorig jaar kenden de steenuilen (*Athene noctua*) een minder goed seizoen. Gelukkig was dit niet de start van 7 magere jaren. Ludo Momerency van de steenuilenwerkgroep laat weten dat hij heel tevreden is over het voorbije broedseizoen. Enig minpunt: het recordaantal kasten met slechte eieren.

Dit jaar lagen er 108 kasten te wachten op controle, waarvan er één niet bewoonbaar bleek en één niet gecontroleerd kon worden. Blijven over: 106 steenuilenkasten om de resultaten te berekenen. De leden van de steenuilenwerkgroep telden:

Op 11 september protesteerden een 30-tal Natuurpunters en Velters tegen het openruimtebeleid van de stad. Roeselare verliest 625 m² open ruimte per dag, en dat al 10 jaar aan een stuk.

Foto: Natuurpunt Mandelstreke.

Houthandel Carpentier
 Gitsbergstraat 53
 8830 Hooglede-Gits
 Tel. 051 20 20 04 - Fax 051 24 59 52

- 50 kasten met 143 jongen: 6 met 1 jong, 11 met 2, 21 met 3, 8 met 4 en zelfs 4 kasten met 5 jongen.
- 14 kasten met slechte eieren. Dit is abnormaal veel en een triest record. Het vorige, 9 kasten, dateert uit 2010.
- 5 kasten werden duidelijk bezocht. De werkgroepleden vonden braakballen, solitaire vogels of reeds uitgevlogen jongen.
- Dit jaar werden er geen kasten aange troffen met sporen van predatie (*het vangen, doden en opeten van een organisme door een predator of roofdier*).

Dit geeft een bezetting van 64%, het 2e beste jaar in 22 jaar steenuilenwerking (68% in 2008). Met gemiddeld 2,86 jongen per geslaagd broedgeval zijn de reproductiecijfers ook goed.

Wanneer kasten maar niet bezet raken, wordt er een nieuwe plaats gezocht. Afgelopen winter zijn zo 11 kasten verplaatst. Het kan enkele jaren duren voor zo'n kast bezet raakt en soms gebeurt er ook helemaal niets. Maar in 6 van deze kasten werd er onmiddellijk gebroed. Een opsteker van formaat!

Ook 3 kasten die enkele jaren geleden geplaatst werden, waren voor de 1e maal bezet: 1 broedgeval plus nog 2 kasten met een adult exemplaar erin. Geen broedgeval bij deze laatste 2, maar toch bemoedigend voor volgend jaar. De voorbij winter moesten noodgedwongen ook 2 bezette kasten verplaatst worden. Met succes: in beide kasten was er dit jaar opnieuw een broedgeval.

In de laatste dagen van mei vonden de leden van de steenuilenwerkgroep nog 7 kasten met koude eieren en 9 kasten met broedende vrouwtjes. Bij nacontroles telde ze bij deze late broeders slechts 3 jongen uit 2 kasten. Twee vrouwtjes begonnen ook pas eind mei, begin juni met het leggen van eieren. Dit is niet zo uitzonderlijk, maar dat had de werkgroep nooit eerder zelf vastgesteld.

Ludo maakt er ook een gewoonte van om ieder jaar, naast zijn eigen sector Noord-West, een andere sector mee te nemen. In de wintermaanden ging hij de uitdaging aan om ieder jong in alle sectoren van Mandelstreek te ringen. Resultaat: 140 jongen geringd, maar ook 3 jongen gemist want reeds uitgevlogen. Daarnaast nog 8 adulte vogels geringd. Zo werd de periode van eind mei tot begin juni de drukste sinds zijn prepensioen enkele jaren geleden. :-) Bedankt aan alle medewerkers en tot het volgend seizoen!

Steenuil met bedelend jong. Foto: Marc Vandaele.
De broedresultaten van de voorbije 10 jaar vind je hieronder.

Jaar	Aantal gecontroleerde kasten	Aandeel bezette kasten	Gemiddeld aantal jongen per kast
2009	107	60%	2,78
2010	111	62%	2,70
2011	110	60%	2,83
2012	107	60%	2,31
2013	108	61%	2,42
2014	109	60%	3,14
2015	109	54%	2,46
2016	107	63%	2,93
2017	105	55%	2,90
2018	108	64%	2,86

STADEN

Greenyard compenseert gedempte amfibieënpoel

Op een zomerse dag, midden mei, bereikte ons het nieuws dat een poel bij Greenyard Foods werd gedempt. Dat was een grote poel waar honderden beschermde Alpenwatersalamanders en kleine watersalamanders hun stekje hadden.

Dit was helemaal niet de bedoeling, integendeel. Er ging maandenlang overleg met Greenyard aan vooraf. Bijna alles was in kannen en kruiken: het leegpompen van de poel door een aannemer, het afvangen en verplaatsen van de salamanders in samenwerking met de vrijwilligers van

Natuurpunt, het opwaarderen van hun nieuwe biotoop. Alles verliep volgens plan tot de ziekte van de projectleider roet in het eten strooide: door onwetendheid van zijn opvolger en de aannemer werd de put zonder meer gedempt.

Het had een prachtig voorbeeld kunnen zijn van natuurbehoud in eigen streek, ook bij grote bouwwerken. Dan zou een stukje tekst in dit blad gewag maken van een mooi voorbeeld van samenwerking tussen Natuurpuntvrijwilligers en industrie. Dat werd het dus niet.

Onze verontwaardiging was groot. We luchtten ons hart op de sociale media en namen contact op met het bedrijf. De

onderbemande natuurinspectie liet alvast duidelijk blijken dat ze andere prioriteiten hadden. Enige tijd later mochten we aanschuiven bij Greenyard: het bedrijf wilde zijn verantwoordelijkheid niet ontlopen. Zo mochten wij zelf het werk van het ANB doen, maar dan vrijwillig. Ons voorstel om dit verlies weer goed te maken: een nieuwe poel graven en maatregelen nemen om het leefgebied van bestaande populaties te verbeteren

We werden het niet over alles eens, maar Greenyard financierde de aanleg van een 2e poel in ons natuurgebied 'De Vijfvegenpoel'. Poelen in elkaars buurt versterken bestaande populaties. En ook voor stimulerende (oever)aanplanting en het

onderhoud kunnen we vier jaar lang op de steun van Greenyard rekenen. Daarnaast praten we verder met het bedrijf over de biologische waarde van hun groenscherm, dat aansluit bij het Vijverbos in Westrozebeke.

En zo verschijnt er toch een schrijfsel over deze saga in dit blad. Niet helemaal zoals gepland, maar toch als een voorbeeld van samenwerking. We hopen dat de salamanders in ons natuurgebied het er helemaal naar hun zin hebben en dat je er binnenkort weer een flinke populatie kan spotten.

Heb je zin om op 15 december mee bomen en struiken te planten in 'De Vijfwegenpoel'? Kijk dan op p. 23 van deze 'knotwilg'.

Van links naar rechts: Tom Lemahieu en Ivan Bruneel van Natuurpunt Kern Groot-Staden en Jan Ingelbeen, general manager van Greenyard. Foto: Joke Couvreur.

TORHOUT

200 beuken 'per vergissing' geveld

Maandag 3 september werden de binnenste rijen beuken langs de R34, de open afrit van de E403, gekapt. Zo'n 200 beuken van 15 jaar oud gingen tegen de vlakte. Deze beuken vormden de voorbije 15 jaar, samen met de beuken langs de Ventweg, die toebehoren aan de stad, een prachtige groene toegangspoort tot Torhout.

Volgens het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), de Vlaamse administratie die deze weg en zijn berm en beheert, was dit te wijten aan een 'communicatiefout' tussen het AWV en de aannemer. Werkelijk? In verschillende kranten lasen we dat er wel degelijk al plannen waren om de bomen te rooien, maar deze die plannen 'nog niet uitvoerbaar waren', onder meer omdat er nog niet werd overlegd met de stad.

BOS+, een Vlaamse organisatie die zich specifiek inzet voor bosbehoud, liet weten dat dit geen alleenstaand geval is, maar het zoveelste incident in een stilaan lange en ronduit beschamende reeks van erg fout bomenbeheer door het AWV. Zo heeft de Vlaamse Natuurinspectie het AWV al herhaaldelijk gewezen op haar inbreuken op de natuurwetgeving. Ze staan symbool

De binnenste rijen beuken langs de R34 werden volledig gekapt. Foto: Peter Lemmens.

voor een Vlaamse overheid die al vele jaren bijzonder achteloos omspringt met de schaarse natuur die ons nog rest. Ons boom- en bosarme Vlaanderen verdient beter.

Daarnaast is BOS+ ook aan het rekenen gegaan. Rechtbanken en verzekeringsmaatschappijen gebruiken vaak de 'formule voor boomwaardebepaling' van de Vereniging voor Openbaar Groen. Het is een interessante denkoefening om deze formule even op deze 200 gedode beuken

los te laten. Zéér voorzichtig gerekend komt BOS+ uit op een waarde van maar liefst € 140.000. Als je bij boomkwekers beuken van eenzelfde formaat wil aankopen, mag je € 310.000 tot € 600.000 op tafel leggen.

Ook de Torhoutse stadsbestuur kon er niet mee lachen en liet al weten compensaties van het AWV te verwachten. Samen met het Regionaal Landschap Houtland en Natuurpunt zal bekeken worden wat er mogelijk is.

POP-UP-ACTIVITEITEN

Zowel Natuurpunt Mandelstreke als Natuur.werkgroep Torhout organiseren regelmatig 'pop-up-activiteiten'. Dat zijn 'activiteiten die plots opduiken', bijvoorbeeld omdat er ergens een bijzondere vogel werd gespot of omdat het de ideale omstandigheden zijn om een inventarisatie te doen. Het is praktisch onmogelijk om deze activiteiten op te nemen in 'de knotwilg' of zelfs in 'de groene flits', onze maandelijkse e-nieuwsbrief. Ben je geïnteresseerd in deze activiteiten, stuur dan een mailtje naar Philippe Deprez van NP Mandelstreke (secretaris@natuurpuntmandelstreke.be) en/of naar Geert Carette van Natuur.werkgroep Torhout (geert.carette@skynet.be). Zij sturen je dan een bericht wanneer zij iets organiseren.

Paddenstoelenwandeling in het arboretum

Koekelare

• Zaterdag 13 oktober om 13.30 u. (17 u.)

De grote verscheidenheid aan boomsoorten in het arboretum staan borg voor een gevarieerd en rijk palet aan zwammen. Jimmy Desmet, onze gids, neemt ons op sleeptouw doorheen de kleuren- en vormenpracht van de paddenstoelenwereld. Stevige schoenen of laarzen zijn aan te raden. Breng indien mogelijk ook een loep mee. Afspraak om 13.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Mei-boomlaan in Roeselare voor carpooling of om 14 u. op de parking van het arboretum aan de Bovekerkestraat in Koekelare. Neem bij het kruispunt Bovekerkestraat / Provinciebaan (N363) de richting Bovekerke. Na 190 m vind je rechts de (kleine!) parking en de toegang van het arboretum. Meer info bij Koen Maes (0496/071.181)

Organisatie: NP MANDELSTREKE

'Repair Café' met KWB Torhout Torhout

• Zaterdag 13 oktober

vanaf 13.30 u. (17 u.)

KWB Torhout organiseert samen met Femma Torhout,

Natuurpunt Torhout en Netwerk Bewust Verbruiken opnieuw een 'Repair Café'. Handige Harry's en Henriëttés staan er klaar om, samen met jou, je kapotte spullen te herstellen. En dat kan van alles zijn: een botte kettingzaag, een elektrisch toestel dat niet meer naar behoren werkt (Zelfs een computer!), een beschadigd juweel of een kledingstuk met een gaatje erin. Dit jaar geven we extra aandacht aan je fiets. Werken de lichten goed? Staan de remmen juist afgesteld? Kortom, is je fiets veilig? Zowel voor kinderen als volwassenen is het in deze donkere en soms ook gladde dagen ongelooflijk belangrijk dat je fiets helemaal in orde is.

Afspraak in het zaaltje van café Heideberg (Kasteelstraat 30, Torhout). Vooraf inschrijven hoeft niet, maar is wel handig zodat we het nodige materiaal kunnen voorzien. Stuur een mail naar rdebaillie@gmail.com of bel 050/214.574. Herstellingen zijn gratis; enkel voor eventuele wisselstukken moet je betalen. Een vrije bijdrage voor de werking van het 'Repair Café' is steeds welkom. Meer info op www.kwb.be/torhout of www.repaircafe.org.

Organisatie: KWB Torhout i.s.m. Femma Torhout, NP TORHOUT & Netwerk Bewust Verbruiken

Start 'Week van het bos'

Vlaanderen

• Zondag 14 oktober

Tussen 14 en 21 oktober is het weer zover: iedereen het bos in! Talloze bosgidsen, -liefhebbers en -wachters, maar ook gemeenten en verenigingen zorgen dan voor een uitgebreid aanbod bosactiviteiten. Rennen, springen, vliegen, duiken, vallen, opstaan en weer doorgaan: dat is het thema van de 'Week van het Bos' dit jaar. Kortom: RAVOTTEN!!! Want buiten spelen en op avontuur gaan in de natuur maakt ons gezonder én creatiever. Meer info op www.weekvanhetbos.be.

Organisatie: Agentschap voor Natuur en Bos i.s.m. BOS+

Watervogeltelling

Oudenburg

• Zondag 14 oktober vanaf zonsopgang. (12 u.)

Elk winterhalfjaar organiseert het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) zes midmaandelijke watervogeltellingen in Vlaanderen. Met dit project wordt informatie verzameld over aantallen, habitatkeuze, verspreiding en numerieke trends van overwinterende watervogels in Vlaanderen. Ook Natuurpunt Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken doet hieraan mee. De vogelwerkgroep telt de watervogels op de Hoge Dijken en in de omgeving. Verder vergeten we ook de wulpen in de Bourgognepolder niet. Zin om mee te gaan? Neem dan contact op met Dirk (zie verder) om te weten hoe laat er afgesproken wordt. Afspraak bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Dirk Peene (059/267.802).

Organisatie: NP GISTEL-OUDEBURG & HOGE DIJKEN

Watervogeltelling

Kortemark & Torhout

• Zondag 14 oktober om 9 u. (12 u.)

Elk winterhalfjaar organiseert het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) zes midmaandelijke watervogeltellingen in Vlaanderen. Met dit project wordt informatie verzameld over aantallen, habitatkeuze, verspreiding en numerieke trends van overwinterende watervogels in Vlaanderen. Ook Natuur.werkgroep Torhout doet hieraan mee en bezoekt verschillende waterpartijen in Kortemark en Torhout. Deze activiteit staat open voor iedereen, van beginner tot doorgewinterde vogelaar. Afspraak op de parking van kinderboerderij 'd'Oude Smelterij', Ieperse Heirweg 5 in Torhout. Meer info bij Wim Rommel (050/214.028).

Organisatie: NP TORHOUT

Paddenstoelenwandeling in het Vrijbos

Houthulst

· Zondag 14 oktober om 13.30 u.
(17 u.)

Het Vrijbos in Houthulst is een restant van wat ooit een zeer uitgestrekt bosgebied was. Na de verwoestingen van beide wereldoorlogen werd het voor een deel terug aangeplant. De eeuwenoude bosbodem maakt het tot een ideale zwammenbiotoop.

Samen met paddenstoelenkenner Koen Maes gaan we op zoek naar de mooiste exemplaren. Misschien spotten we ook wel een paar kabouters?

Afspraak om 13.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling of om 14 u. op de parking van het Vrijbos, Eugene Degrootelaan 37 in Houthulst. Meer info bij Koen Maes (0496/071.181)

Organisatie: NP KERN GROOT-STADEN

i.s.m. NP MANDELSTREKE

Wandeling Swal & Koekelareberg Koekelare

· Zondag 14 oktober om 14.30 u.
(16.30 u.)

Kom na de verkiezingen even uitwaaien en genieten van de bomen en planten in de Swal. Daarna bergop, met zicht op de mooie flanken van Koekelareberg. Bij mooi weer kan je genieten van de kustlijn en van de 'bergen' in het heuvelland. Intussen hoor je het verhaal van de ontwikkeling van onze streek. Daarbij krijg je meer uitleg over enkele planten en hun bijzondere krachten. Afspraak aan café 'De Klyteput', Bergmolenweg 2 in Koekelare. Meer info bij Georges Pollentier (051/589.418).

Organisatie: NP RUIDENBERG

'Dag van de Trage Weg'

Vlaanderen

· Zaterdag 20 & zondag 21 oktober

Elk jaar in de herfst vindt de 'Dag van de Trage Weg' plaats. Duizenden buitenmensen, fietsers, kinderen, ruiters en wandelaars trekken dan paden en wegjes op. Van de Westhoek tot in het Maasland, in het groen en in de stad, langs authentieke landwegen en nieuwe tracés. De 'Dag van de Trage

Weg' is hét uithangbord voor aangename en veilige trage wegen in ons land.

Dit jaar vindt het nationaal campagne-weekend plaats op 20 en 21 oktober. Dit is het weekend na de verkiezingen, zodat we de verkozenen meteen duidelijk kunnen maken dat 'trage wegen' hoog op de politieke agenda horen.

Meer info? Kijk dan op www.tragewegen.be/dtw2018.

Organisatie: Trage Wegen vzw

'Nacht van de Duisternis'

Vlaanderen

· Zaterdag 20 oktober

Op de 'Nacht van de Duisternis' doven verschillende gemeenten de verlichting voor een avond en kunnen inwoners even proeven van de rust en gezelligheid van een donkere nacht. Met de 'Nacht van de Duisternis' zetten Bond Beter Leefmilieu, Preventie Lichthinder en de Werkgroep Lichthinder (VVS) de impact van lichtvervuiling in de kijker.

Doof thuis de lichten en maak met familie, vrienden en buurtbewoners een nachttuitstap (fakkels en kaarsjes zijn toegestaan!). Stippel een leuke route uit, ga op stap en ontdek dat de wereld van het donker veel verassingen in petto heeft. Herken je de grote beer of andere sterrenbeelden? Kan jij nachtvlinders, uilen of vleermuizen spotten?

Meer info op www.bondbeterleefmilieu.be/activiteit/nacht-van-de-duisternis

Organisatie: Bond Beter Leefmilieu, Preventie Lichthinder & Werkgroep Lichthinder

Familiewerkdag in het Groenhovebos

Torhout

· Zondag 21 oktober vanaf 9 u.
(13 u.)

Ben je graag buiten en ben je gek op natuur? Steek je graag de handen uit de mouwen? Kom dan naar Groenhove! Samen met onze groep beheervrijwilligers ga je aan de slag om van het Groenhovebos een mooiere en natuurrijkere plek te maken. Zowel voor wie licht werk verkiest als voor mensen die hun krachten willen testen is er iets te doen. In één beweging geniet je van de natuur, doe je aan fitness, word je helemaal zen en leer je sympathieke Natuurpunters kennen.

Zelfs als je je maar een uurtje kan vrijmaken, ben je van harte welkom.

- De meeste percelen die we aankochten staan vol laurierkers, lijsterbesspirea en Pontische rododendron. Heel wat werk dus om deze sierplanten te verwijderen en zo plaats te maken voor de wilde planten die echt in het Groenhovebos thuishoren.
- We beheren ook het heideveldje van de stad Torhout: we bestrijden er adelaarsvarens, Amerikaanse vogelkersen en berken zodat de heide meer licht en ruimte krijgt.
- We zijn ondertussen de eigenaars geworden van heel wat (soms illegale) weekendhuisjes. Deze zijn we stap voor stap aan het opruimen.

Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Kom je wat later en zie je niemand staan, bel dan even naar Roney (zie hieronder).

Zorg voor aangepaste kledij, laarzen en een paar stevige handschoenen. Een hark, boomzaag en/of snoeischaar komen eventueel ook van pas. Rond de middag genieten we nog van de gezelligheid van een picknick in het bos. Origin'O, onze sponsor, voorziet een lunchpakket en iets om te drinken.

Meer info bij Roney Debaillie (0484/481.547).

Organisatie: NP TORHOUT

Genieten van de herfstroes in 'De Kleiputten'

Roeselare

· Zondag 21 oktober om 10 u.
(11.30 u.)

Alle seizoenen hebben iets, maar niets gaat boven de betovering van de herfst. Als laatste stuiptrekking voor de winter zetten bomen en struiken nog even alle gekleurde zeilen bij voor ze in een diepe slaap vallen. Ook vruchten wedijveren nu in kleur en vorm om de aandacht te trekken. En natuurlijk hebben we oog voor de waaier aan paddenstoelen die nu massaal kunnen opduiken.

Herfst betekent ook vogeltrek en de wissel van de wacht kan je hier aan den lijve ervaren. Zomersoorten maken plaats voor doortrekkers en zelfs al overwinteraars uit het hoge noorden.

Verrassingen als ijsvogel, koperwiek, rietgors, waterral en wintertaling behoren tot de kanshebbers.

Kom er mee van genieten tijdens de laatste kleiputwandeling van het jaar. Er is niets mis met het halen van een frisse neus op zondagochtend. En als je weet dat Michael Parmentier en Dirk Vandewalle je gidsen zijn, kan het niet meer stuk. Afspraak op de parking van De Kleiputten in de Babilliestraat in Rumbeke (Roeselare). Denk aan laarzen bij nat weer. Meer info bij Michael Parmentier (0483/638.090).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

'Dag van de Trage Weg': op ontdekking in de omgeving van het Groenhovebos

Torhout

· Zondag 21 oktober om 14 u.
(16.30 u.)

De 'Dag van de Trage Weg' is een actieweekend waarbij 'trage wegen' in de kijker staan. Deze wegen voor niet-gemotoriseerd verkeer bieden ongetwijfeld ook jou heel wat voordelen: je ontdekt er de natuur; ze zijn ideaal voor een fiets- of wandeltocht en ze vormen een verkeersveilig alternatief voor drukke straten. Bovendien vertellen deze vaak eeuwenoude verbindingen iets over de lokale geschiedenis. Jammer genoeg zijn veel van deze paden en wegjes illegaal afgesloten, ingepalmd of omgeploegd. De 'Dag van de Trage Weg' moedigt gemeenten aan om verwaarloosde wegen te herstellen.

Dit jaar gaan we op verkenning in en rond het Groenhovebos. Een sprookje maakt het ook aantrekkelijk voor kinderen vanaf 4 jaar en voor alle deelnemers jonger dan 16 voorzien we een doe-activiteit. Na de wandeling bieden we je nog een drankje aan.

Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout) voor een wandeling van zo'n 4 km, onderbroken door enkele rustpauzes. Op verschillende plaatsen kan je een doorsteek nemen. Deelname is gratis. Toegankelijk voor kinderwagens en rolwagens met grote wielen. Meer info bij Roney Debaille (050/214.574).

Organisatie: NP TORHOUT i.s.m. Stad Torhout

Herfstwandeling 'Ruimte Diksmuide' in het Wijnendalebos

Torhout

· Zondag 21 oktober om 14 u.
(17 u.)

Omdat kasteelheren op hun minderwaardige gronden bossen in stand hielden, vooral als jachtgebied, staat Vlaanderen toch nog niet helemaal vol met maïs en 'pret'. Daar zijn wij hen heel erg dankbaar voor!! :-). Vandaag neemt Michel Maekelbergh ons mee het Wijnendalebos in, een heerlijke plek om te wandelen en te genieten van de seizoenen. De speciale geuren en mooie kleuren van de herfst, een snuifje geschiedenis en het fijne gezelschap van de mensen van Ruimte staan garant voor weer een prachtige zondagnamiddag.

Afspraak om 14 u. op de parking bij het zwembad van Diksmuide (kruispunt Laure Fredericq - Lange Veldstraat) voor carpooling of om 14.30 u. op de parking links beneden het kasteel van Wijnendale (Oostendestraat 390, Torhout). Bijdrage: € 2 per persoon of € 5 per gezin. Meer info bij Jozef Dumoulin (051/500.866 of ruimte.diksmuide@skynet.be).

Organisatie: RUIJTE DIKSMUIDE

Vrijwilligersopleiding ledenwerving Oudenburg

· Donderdag 25 oktober om 20 u.
(22 u.)

Het draagvlak voor natuur in Vlaanderen wordt in de eerste plaats aangetoond door ons ledenaantal. Meer dan 100.000 gezinnen laten met hun lidmaatschap al zien dat ze achter Natuurpunt staan. Uit die hele groep komen ook de deelnemers aan onze activiteiten, onze actieve vrijwilligers en donateurs.

Maar hoe overtuigen we al die andere mensen om ook lid te worden? Hoe kan je leden werven en behouden? Welk verhaal vertel je? Hoe bouw je een mooie ledenwerfstand? Wat zit er allemaal in een welkomstpakket? Marco Tegelaar maakt ons wegwijs en we oefenen via een rollenspel.

Deze opleiding is bedoeld voor actieve Natuurpuntvrijwilligers. Deelname is gratis, maar schrijf je vooraf in via de website van Natuurpunt (gebruik de

zoektermen 'vrijwilligersopleiding ledenwerving Oudenburg'). Afspraak om 20 u. bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Melina Kyametsis (015/858.290).

Organisatie: NP GISTEL-OUDEBURG
& HOGE DIJKEN i.s.m. NP CVN &
NP MIDDEN-WEST-VLAANDEREN

Weekwerkdag in het Groenhovebos Torhout

· Dinsdag 6 november vanaf 13 u.
(16.30 u.)

Ben je graag buiten en ben je gek op natuur? Steek je graag de handen uit de mouwen? Kom dan naar Groenhove! Samen met onze groep beheervrijwilligers ga je aan de slag om van het Groenhovebos een mooiere en natuurrijkere plek te maken. Zowel voor wie licht werk verkiest als voor mensen die hun krachten willen testen is er iets te doen. In één beweging geniet je van de natuur, doe je aan fitness, word je helemaal zen en leer je sympathieke Natuurpunters kennen. Zelfs als je je maar een uurtje kan vrijmaken, ben je van harte welkom.

Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Kom je wat later en zie je niemand staan, bel dan even naar Roney (zie hieronder).

Zorg voor aangepaste kledij en een paar stevige handschoenen. Een handbijl en een snoeischaar komen eventueel ook van pas. Na de werken keuvelen we nog even na bij een glas of een kopje. Meer info bij Roney Debaille (0484/481.547).

Organisatie: NP TORHOUT

Voordacht 'lynx en wolf in Wit-Rusland'

Roeselare

· Vrijdag 9 november om 19 u.
(22 u.)

Jan Gouwy neemt ons mee naar het Naliboki-natuurreservaat in Wit-Rusland, een lap natuur van 781,56 km², ingebed in een ruimer bosgebied van bijna 2.400 km². 'Wild Naliboki' is een vrijwilligersorganisatie die zich inzet voor onderzoek naar grote roofdieren in dit gebied. Samen met professor Vadim

Sidorovich werd een concept bedacht om natuurreizen naar het Nalibokiwoud te combineren met onderzoek naar lynx en wolf. Onderzoekers van Wild Naliboki voeren ter plaatse onbezoldigd veldwerk uit terwijl deelnemers genieten van een intensieve natuurreis door een ruig en uitgestrekt bos- en moerasgebied. Naast de natuurbeleving en het observeren van de lokale fauna, vormen het lezen van sporen en het verkrijgen van inzicht in de ecologie van lynx en wolf essentiële onderdelen van elke reis. Zowel de reizen als het onderzoek komen tijdens de presentatie aan bod, met bijzondere aandacht voor nieuwe bevindingen rond de ecologie van de lynx en interacties tussen lynx en wolf.

Meer info over Wild Naliboki: www.naliboki.org, www.lynxinbelarus.com en op Facebook met de zoekterm 'Wild Naliboki'. Meer info over deze voordracht bij Johan Bostoen (0475/381.084).

Afspraak in 'De Zilverlink', Meensesteenweg 412 in Roeselare. Je kan binnen vanaf 19 u. en de voordracht start om 19.30 u.

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Familiewerkdag in het Groenhovebos Torhout

· Zondag 11 november
vanaf 9 u. (13 u.)

Zie werkdag 21 oktober.

Wandeling in het arboretum

Koekelare

· Zondag 11 november om 9.30 u.
(11.30 u.)

We gaan op stap in het enige West-Vlaamse arboretum, dat van Koekelare. Je kan er exotische boomsoorten ontdekken, paddenstoelen bewonderen en genieten van het parfum van de herfst. Als het weer wat mee wil, krijgen we misschien nog een laatste snuifje 'Indian Summer'.

Afspraak in het arboretum aan de Bovekerkestraat in Koekelare. Neem bij het kruispunt Bovekerkestraat / Provinciebaan (N363) de richting Bovekerke. Na 190 m. vind je rechts de (kleine!) parking en de toegang van het arboretum. Meer info bij Georges Pollentier (051/589.418).

Organisatie: NP RUIDENBERG

Vrijwilligersopleiding fondsenwerving

Oudenburg

· Dinsdag 13 november om 20 u.
(22 u.)

Een werking uitbouwen, een natuurgebied aankopen en beheren: het kost allemaal handenvol geld. De middelen daarvoor kan je zoeken bij je eigen achterban, bij omwonenden van je natuurgebied, bij bedrijven uit de buurt, bij andere verenigingen, ... De ene afdeling organiseert daarvoor speciale activiteiten zoals een jaarlijkse eetdag of kalenderverkoop, de andere bouwt een goede relatie uit met donateurs of focust op inkomsten via schenkingen en legaten.

Tijdens deze workshop krijg je een overzicht van de ervaring die hierover bestaat binnen Natuurpunt en krijg je tips en tricks om samen te werken met lokale commerciële partners, donateurs en sponsors.

Deze opleiding is bedoeld voor actieve Natuurpuntvrijwilligers. Deelname is gratis, maar schrijf je vooraf in via de website van Natuurpunt (gebruik de zoektermen 'vrijwilligersopleiding fondsenwerving Oudenburg'). Afspraak om 20 u. bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Melina Kyamets (015/858.290).

Organisatie: NP GISTEL-OUDEBURG & HOGE DIJKEN i.s.m. NP CVN & NP MIDDEN-WEST-VLAANDEREN

Vorming 'Je woning (bij)verwarmen op hout. Hoe pak je het goed aan?'

Koekelare

· Donderdag 15 november om
19.30 u. (21.30 u.)

Verwarmen op hout zit in de lift. Mee door de hoge energieprijzen kiezen heel wat Vlamingen voor hout als verwarmingsbron. Maar volgens de Vlaamse Milieumaatschappij is houtverbranding in de winter verantwoordelijk voor liefst één derde van alle fijn stof in de lucht. Welke impact hebben houtkachels op de luchtkwaliteit in onze omgeving? En op onze gezondheid? En last but not least: hoe kan je verantwoord stoken met hout?

Ann Top vertelt ons er meer over. Afspraak in 'Huis Proot', Noordomstraat 2 in Koekelare. De deelnameprijs bedraagt € 3. Inschrijven noodzakelijk. Dat kan via telefoonnummer 059/503.952, via e-mailadres oostende@vormingsplusow.be of via de website www.vormingsplusow.be. Meer info bij Caroline Croene (059/295.922).

Organisatie: Vormingplus Oostende-Westhoek i.s.m. NP RUIDENBERG & WMF

Het beste van 10 jaar 'Natuurfotografen Hoge Dijken'

Oudenburg

· Vrijdag 16 november om 20 u.
(22.30 u.)

Neen, vanavond staat niet zomaar een natuurfotoavond op het programma, maar een selectie van het allerbeste uit 10 jaar natuurfotografie door Natuurfotografen Hoge Dijken. In 2 x 45' tonen we je de beste foto's van onze leden en nemen we je mee op rondreis door de mooiste natuurgebieden van Europa, en dat allemaal met digitale beelden op muziek. Méér dan de moeite dus. Dit mag je echt niet missen!

De opbrengst van deze avond gaat naar onze natuurgebieden de Bourgognepolders en Snipgate. Toegang: € 5 voor volwassenen, € 2 voor kinderen. Afspraak in het Arnoldusheem ('CM-lokaal'), Marktstraat 40 in Oudenburg. Meer info bij Freddy Cordy (059 /265.162)

Organisatie: NP GISTEL-OUDEBURG & HOGE DIJKEN

10 jaar Waarnemingen.be Antwerpen

· Zaterdag 17 november om 9.15 u.
(18 u.)

Waarnemingen.be is de website waarop natuurwaarnemingen in België verzameld worden in samenwerking met Natuurpunt. Ondertussen hebben ruim 10.000 actieve gebruikers al meer dan 30.000.000 waarnemingen verzameld. Een schat aan informatie.

Ter gelegenheid van de 10e verjaardag van waarnemingen.be organiseert Natuurfocus een symposium in Antwerpen. Dit gaat door in Vergadercentrum De Stroming, Nationalestraat 111 in

Antwerpen. Het symposium is gratis, maar inschrijven is noodzakelijk. Alle verdere info vind je op de site van Natuurpunt (zoekterm 'symposium 10 jaar waarnemingen.be').

Organisatie: Natuurpunt Studie

Watervogeltelling

Oudenburg

• Zondag 18 november
vanaf zonsopgang. (12 u.)

Zie watervogeltelling NP Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken van 14 oktober.

Watervogeltelling

Kortemark & Torhout

• Zondag 18 november om 9 u.
(12 u.)

Zie watervogeltelling NP Torhout van 14 oktober.

'Dag van de Natuur'

Vlaanderen

• Zaterdag 24 &
zondag 25 november

Bomen planten, maaien, wilgen knotten: tijdens de 'Dag van de Natuur' steekt iedereen de handen uit de mouwen. Zin om lekker mee te worden in de frisse buitenlucht en tegelijk de natuur vooruit te helpen? Help mee op 24 of 25 november bij jou in de buurt. Je maakt kennis met de vrijwilligers die het hele jaar door de natuur in je buurt beheren. En zo kunnen zij tijdens de 'Dag van de Natuur' grotere klussen klaren. Kom alleen, met je familie, vrienden of collega's. Ook jeugdverenigingen zijn van harte welkom! Meer info? Kijk dan op www.dagvandenatuur.be.

Organisatie: Natuurpunt

Natuurwerkdag in 'De Kleiputten'

Roeselare

• Zaterdag 24 november om 9 u.
(16 u.)

Al meer dan een kwarteeuw lang zetten vrijwilligers zich in voor 'De Kleiputten'. Daar zijn we trots op, maar dat alleen is niet genoeg. We blijven werken aan betere natuur door de hand aan de spade te slaan. Of aan kruiwagen, riek, takkenschaar, zaag of zeis.

Niet te onderschatten: de gezelligheid en sfeer om er met een ganse groep, van jong tot oud, eens lekker in te vliegen. Er is weer een waaier aan klussen, van licht tot zwaar, waar ieder zijn gading in vindt: maaien, knotten, snoeien, takkenwallen herstellen of aanleggen en nog veel meer. Ook de catering maakt daar deel van uit, al is het maar om de soep op te scheppen of warme chilisincarne te bedelen. Warm zal je er in ieder geval van krijgen, dat is beloofd!

Voorzie je van laarzen, of toch minstens stevig schoeisel, en dito kleren. Handschoenen en werkgerief is ter plaatse beschikbaar. Geef ons een seintje en laat weten met hoeveel mensen je komt helpen, zodat we voldoende warme maaltijden kunnen voorzien. Ook wie slechts een daghelft kan bijspringen zien we graag komen. En misschien kunnen we een kijkje gaan nemen bij een pas aangelegde oeverwaluwand bij een naburig bedrijf. Afspraak op de parking van De Kleiputten in de Babilliestraat in Rumbeke (Roeselare). Meer info bij Piet Desmet (051/225.852)

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Grote schoonmaak op 'De Hoge Dijken'

Oudenburg

• Zaterdag 24 november vanaf 9 u.
(12 u.)

Handen uit de mouwen! Op deze 'Dag van de Natuur' vliegen we er stevig in. We controleren de schuilhutten en wandelpaden, maken nestkasten schoon, ruimen zwerfvuil op, ... Iedereen welkom, ook de allerkleinsten, want jong geleerd is oud gedaan! :-)

Afspraak om 9 u. bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Koenraad Blontrock (059/250.697).

Organisatie: NP GISTEL-OUDEBURG

& HOGE DIJKEN

Excursie naar de Braakmankreek Terneuzen, Nederland

• Zondag 25 november om 8.30 u.
(18 u.)

De Braakmankreek is een open water met een oppervlakte van 205 ha dat bij de inpoldering

van de Braakman, in 1952, werd ingedijkt. Deze kreek en de omliggende polders, ten westen van Terneuzen, zijn een belangrijke rustplaats voor watervogels. De laatste 3 keer dat we met Mandelstreek naar de Braakman trokken, combineerden we dit telkens met een bezoek aan een ander gebied. Ondertussen is dit natuurgebied zo groot geworden dat we er een hele dag van kunnen maken. Tegen 2020 komt er trouwens nog meer nieuwe natuur langs het Isabellakanaal, maar vandaag gaan we ontdekken wat deze eerste 2 fases ons al brengen.

In de voormiddag verkennen we de omgeving van de Braakmankreek. Daarvoor starten we aan de Braakmanboerderij. Dit bezoekerscentrum is slechts geopend tot oktober, maar we kunnen er wel parkeren. In de onmiddellijke omgeving zijn een aantal plassen aangelegd die heel wat watervogels aantrekken. Via bruggetjes steken we een geul over en bereiken de kreek zelf. Deze wandeling biedt je de kans om eenden en steltlopers te leren herkennen.

In 2013 startten in de buurt van Koninginnehaven werken om het natuurgebied met 33 ha uit te breiden. Dit is wat nu Braakman-Zuid genoemd wordt. Dit gebied bestaat grotendeels uit oude bossen, het Isabellakanaal (ooit gegraven voor de mosselvisser uit Philippine en de garnalenvissers uit Boekhoutte) en een ruim weidegebied waar Zeeuwse trekpaarden grazen. Het broedeiland, de grasvelden en waterpartijen zorgen vast voor enkele leuke waarnemingen.

Afspraak om 8.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling (€ 0,05/km) of om 9.45 u. bij de Braakmanboerderij, Braakmanweg 5 in Biervliet. In de namiddag verzamelen we om 14 u. aan de parking van Braakman-Zuid, Isabellaweg 3 in Philippine. Meer info bij Philippe Deprez (0499/722.224).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Optiekbeurs 'Sights of Nature'

Oudenburg

· Zaterdag 1 & zondag 2 december vanaf 9 u. (17 u.)

Tijdens deze beurs in de gebouwen van Kite Optics (Vlamingveld 89, Jabbeke) kan je kennis maken met een ruim aanbod aan statieven, telescopen en verrekijkers. Daarnaast vind je er nog boeken, ornithologische reizen en outdoor equipment.

Alle grote merken (Gitzo, Kite Optics, Leica, Manfrotto en Swarovski Optik) zijn er met hun standen aanwezig, tonen hun laatste nieuwigheden en bieden uitzonderlijke eindejaarskortingen en promoties aan. Het ideale moment dus om alle instrumenten naast elkaar te zien, uitgebreid te vergelijken en te genieten van topcondities.

5 kilometer verderop, in het prachtige natuurgebied 'De Hoge Dijken' (Oude Brugseweg 239, Oudenburg) kan je onder begeleiding een aantal apparaten uittesten. Op zondag kan je er van 10.00 u. tot 12.00 u. in bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek' ook de laatste fototoonstelling van de Natuurfotografen Hoge Dijken bekijken.

Meer info op www.optiekbeurs.be.

Organisatie: Sights of Nature i.s.m. Natuurpunt

Weekwerkdag in de Planterijdreef

Torhout

· Dinsdag 4 december 13 u. (16.30 u.)

NP Torhout beheert al jarenlang het moerasje aan de Planterijdreef (zo'n 350 m ten zuiden van het kruispunt Planterijdreef-Veldstraat). 'Klein maar fijn' is de beste omschrijving van dit natte weilandje met zijn bijzondere plantengroei, eigendom van de stad Torhout.

Elk jaar scheren we de haag rond dit perceel en vandaag vliegen we er weer in. We hebben snoeiers nodig en mensen die het snoeihout naar de kant van de weg brengen. Breng gepaste kledij, handschoenen, laarzen, eventueel een riek of snoeischaar en je burens en vrienden mee.

Meer info bij Roney Debaillie (050/214.574). Geef Roney eventueel een seintje als je komt, maar ook als je

niet verwittigd hebt of maar even kan helpen, ben je van harte welkom.

Organisatie: NP TORHOUT

Ganzentocht

Oudenburg

· Zondag 9 december om 9 u. (12 u.)

Is er een mooier winterbeeld dan een vlucht vriezeganzen? Neen toch? Wij kunnen er alvast maar niet genoeg van krijgen. Ga met ons mee met de polders in, op ganzenverkenning. We carpoolen van Oudenburg tot Uitkerke. Ganzen en andere interessante wintergasten gegarandeerd! Warme kledij en verrekijker of telescoop zijn aangeraden!

Afspraak om 9 u. bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Koenraad Blonrock (059/250.697).

Organisatie: NP GISTEL-OUDEBURG & HOGE DIJKEN

Familiewerkdag in het Groenhovebos

Torhout

· Zondag 9 december vanaf 9 u. (13 u.)

Zie werkdag 21 oktober.

Wandeling Swal & Koekelareberg

Koekelare

· Zondag 9 december om 14.30 u. (16.30 u.)

Zie wandeling 14 oktober.

Grote plantactie bij de Vijfwegenpoel

Staden

· Zaterdag 15 december vanaf 13.30 u. (16.30 u.)

We gaan bomen planten. Een hele klus die we enkel geklaard krijgen met de hulp van vele mensen. Afspraak bij 'de Vijfwegenpoel', schuin tegenover Kampstraat 17 in Staden. Zorg voor aangepaste kledij en laarzen, en breng een spade mee. Zie ook artikel p. 33 van deze 'knotwilg'. Meer info bij conservator Ivan Bruneel (0496/365.628).

Organisatie: NP KERN GROOT-STADEN

Watervogeltelling

Oudenburg

· Zondag 16 december vanaf zonsopgang. (12 u.)

Zie watervogeltelling NP Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken van 14 oktober.

Excursie naar het Oostendse Krekengebied & de Uitkerkse Polder

Oostende & Blankenberge

· Zondag 16 december om 8.30 u. (16.30 u.)

In de omgeving van Oostende zijn enkele prachtige historische landschappen bewaard. Het gebied is rijk aan kreken en landschappelijk heel bijzonder, met tot de verbeelding sprekende namen als Geuzenbos, Keignaert en Zwaanhoek. Dat deze gebieden met hun uitgestrekte graslanden, veel water en zelfs bos een ongewone aantrekkingskracht uitoefenen op noordelijke wintergasten, hoeft niet te verbazen. Redenen genoeg om op verkenning te gaan.

In de voormiddag trekken we naar Oostende, in de namiddag waaien we uit in het grootste natuurgebied van onze provincie: de Uitkerkse Polders, maar liefst 1.400 ha groot. Steltlopers en watervogels gegarandeerd, maar even goed uit te kijken naar overwinterende roofvogels als blauwe kiekendief, buizerd, slechtvalk, smelleken, sperwer of velduil. Wie weet zorgt een overwinterende zeearend voor grote paniek bij de duizenden grazende kleine rietganzen en kolganzen. Dit is winterse natuurbeleving van de bovenste plank. Het trotseren van koude en wind wordt hier ruimschoots beloond!

Afspraak om 8.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling of om 9.30 u. aan de kerk van Stene (Stenedorpstraat, Oostende). In de namiddag kan je aansluiten om 13.30 u. bij bezoekerscentrum Groenwaecke, Kuiperscheeweg 20 in Blankenberge (Uitkerke). Meer info bij Philippe Deprez (050/347.824). Wie een telescoop of verrekijker heeft, zal die zeker kunnen gebruiken!

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Watervogeltelling

Kortemark & Torhout

· Zondag 16 december om 9 u.

(12 u.)

Zie watervogeltelling NP Torhout van 14 oktober.

Wandeling over het Fonteinpad

Ichtegem

· Woensdag 26 december om 10 u. (11.30 u.)

We starten aan het kapelletje in de Zuster Clarastraat (kruispunt Fonteinstraat - Zuster Clarastraat) in Ichtegem voor een wandeling over voetweg 21. Na de wandeling bieden we je traditiegetrouw een aperitiefje aan. Meer info bij Bart Van Thuyne (0479 /812.963).

Organisatie: NP TORHOUT

Kersttimmer- en doeactiviteit

Roeselare

· Vrijdag 29 december om 13.30 u. (16 u.)

Tijdens deze kerstperiode vullen we onze voorraad insectenhôtels, nestkasten en voederruiven aan. Een aanrader voor handige harry's en voor al wie dat wil worden. Veel handen, ook die van kinderen, zijn welkom. Los van alle nut voor insecten en vogels, levert jullie werk onze vereniging een zakcentje op voor de financiering van onze steenuilenwerkgroep. Overweg kunnen met hamer en tang is géén vereiste. Iedereen kan met wat geduld de eigen creativiteit botvieren bij het vullen van insectenhôtels door gaatjes in houtblokken te boren of door de stengels van bamboe, riet en andere holle planten samen te binden en stevig in de nestkasten te proppen. Het meer delicate timmerwerk met thermisch verduurzaamd vuren hout reserveren we voor de meest ervaren timmermeesters. En zo'n doenamiddag, waar we met jong en oud timmeren voor betere natuur, mag gevierd worden. Bij een feestelijk jaareinde hoort natuurlijk iets lekkers: vers bereide chocomelk en dito gebak. Dat is beloofd! Kneed je warm aan en heb je gevoelige oren, breng dan een hoofdtelefoon of oordopjes mee. Wie daar goed mee

overweg kan, mag ook een hamer en tang meebrengen. Zoals steeds kan je een eigen bouwset (1 per deelnemer) meekrijgen aan materiaalprijs.

Afspraak in de loods van bouwfirma Debal, Verbrandhofstraat 130 in Roeselare. Graag vooraf een seintje aan Piet Desmet (natuur.mandelstreke@gmail.com of 051/225.852).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Weekwerkdag in het Groenhovebos

Torhout

· Dinsdag 8 januari vanaf 13 u. (16.30 u.)

Zie werkdag 6 november.

Watervogeltelling

Kortemark & Torhout

· Zondag 13 januari om 9 u.

(12 u.)

Zie watervogeltelling NP Torhout van 14 oktober.

Familiewerkdag in het Groenhovebos

Torhout

· Zondag 13 januari vanaf 9 u. (13 u.)

Zie werkdag 21 oktober.

Wandeling in 'de Mote'

Koekelare

· Zondag 13 januari om 9.30 u. (11.30 u.)

Het 'Motepark', waarvan de oudste delen minstens dateren uit de 17de eeuw, is een fijne plek in het centrum van Koekelare. Op dit moment is het park in winterslaap. Slaapt het Motespook dan ook? Kom mee en geniet van de mooie bomen en beelden. De ideale wandeling om het lichaam te zuiveren van de nieuwjaarsfeesten. En je leert gelijk hoe een 'gekwelde vrouw' er uitziet. :-). Afspraak op de markt, Sint-Maartensplein z. nr., Koekelare. Meer info bij Georges Pollentier (051/589.418).

Organisatie: NP RUIDENBERG

AV & nieuwjaarsreceptie

NP Mandelstreke met reisverslag Antarctica

Roeselare

· Vrijdag 18 januari om 19.30 u. (22.30 u.)

Vanavond nemen we ruim de tijd voor een gezellige babbel met bubbels en hapjes. Daarna geven we je een kort jaaroverzicht en een vooruitblik naar 2019. Verder moet de helft van het bestuur opnieuw het vertrouwen krijgen van jullie, onze leden. Ten slotte neemt Olivier Dochy ons mee naar Antarctica, het koudste continent, voor zijn meeslepende beeldverhaal over de spectaculaire natuur waar hij tijdens 3 expeditie de bevoorrechte getuige van was.

Afspraak in 'De Zilverlink', Meensesteenweg 412 in Roeselare. De deuren gaan open om 19 u. en de receptie start om 19.30 u. Meer info bij Peter Hantson (051/203.063).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Vierdaagse naar 'de Biesbosch' Nederland

· Van donderdag 30 mei tot zondag 2 juni 2019

Natuurpunt Mandelstreke organiseert volgend voorjaar een vierdaagse naar nationaal park de Biesbosch in Nederland. Dat is een unieke rivierdelta van wel 9.000 ha met eilanden, kreken en wilgenvloedbossen. Wij bezoeken het gloednieuwe bezoekerscentrum, maken een fiets- en kanotocht en gaan er planten en dieren kijken. We maken zelfs kans op iconische soorten als bever en otter, vis- en zeearend.

We logeren in de Jantjeskeet in het hart van de Biesbosch. We kijken zelf voor de catering, maar gaan ook 1 avond op restaurant. Kostprijs: € 300 (vervoer met minibus, logement, eten, huur fiets en huur kano inbegrepen). Er kunnen maximaal 14 personen mee. Geïnteresseerd? Neem dan contact op met Wim Marichal (wim.marichal@telenet.be of 0476/307.762).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

JNM ROESELARE

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen van 7 tot 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en ook zijn schouders niet ophaalt voor het milieu!

ONZE KALENDER VANAF OKTOBER

PIEPERS 7 - 11 JAAR / INI'S 12 - 15 JAAR / GROTEN 16 - 26 JAAR

ZA 6 OKT	INI	MULTINATIONAALMONOFOLIEDIERENKOPZOGTIEDSEL
ZON 14 OKT	PIEP	KRIJTACTIE
VRIJ 19 OKT	INI'S & GROTEN	DAG VAN DE JEUGDBEWEGING
WE 26 - 28 OKT	GROTEN	WEEKENDJE
WE 2 - 4 NOV	PIEP	PIEPWEEKENDJE
WE 9 - 11 NOV	INI'S & GROTEN	ROOD RUBBER
ZA 17 NOV	PIEP	MEGA FUNGI
ZON 25 NOV	IEDEREEN	DAG VAN DE NATUUR
ZA 1 DEC	PIEP	KIKKERS
VRIJ 7 DEC	INI'S & GROTEN	FILMAVONDJE
ZA 8 DEC	PIEP	FILMAVONDJE
DON 27 DEC	INI'S & GROTEN	VOGELS KIJKEN
ZA 5 JAN	IEDEREEN	SOEPTOCHT

Onze kalender vind je op onze website

www.jnm.be/roeselare

Contact:

Antoon Verkinderen

antoon@verkinderen.info

Robbe Cool

robbecool10@hotmail.com

EERSTE JAAR
SLECHTS 5 EURO
LIDGELD!

RESPECT VOOR
DE NATUUR

nieuw:
Biologische bulk

genieten van nature

Origin'O

biobuurtwinkel

We zijn open van

ma-do 9u - 18u,

vr 9u - 19u,

za 9u - 17u

Industrielaan 3, 8820 Torhout

ONZE
EIGENSTE
KEUZE

PROEF EENS VAN EERLIJKE HANDEL

So fair, so good

Oneerlijke
HANDELSREGELS geven
kleinschalige producenten in
het Zuiden geen kansen op de
internationale markt. Laat zien
dat jij het anders wil: **KIES
VOOR EERLIJK.**

ECOLOGISCHE TEELT

is hét antwoord van
kleinschalige boeren
in het Zuiden op
landbouw die energie
en water verslindt.

OXFAM

Wereldwinkels

Gistel: Kerkstraat 5

Lichtervelde: Marktstraat 26

Staden: Bruggestraat 24

Roeselare: Noordstraat 156

Torhout: Hofstraat 9

www.oxfamwereldwinkels.be

**TUINMACHINES
KOEN DEBRUYNE**

Koolskampstraat 33a

Torhout

050 22 13 51

Korting voor Natuurpuntleden: -5%
op alle nieuwe artikelen m.u.v. promoties

**FINTRO KANTOOR
MAERTENS**
BANK & VERZEKERINGEN
FSMA 102761 cB - 107890 A

Oostendestraat 1
8820 TORHOUT
TEL 050 21 15 11
FAX 050 21 61 93
fintro-torhout@fintro.be

www.kantoormaertens.be

TUINAANLEG - TUINONDERHOUD

HUBERT DAVIDTS
T U I N A R C H I T E C T

Beversesteenweg 369 - Roeselare
tel. : 051 69 00 30 - Gsm: 0475 688 871
info@davidtshubert.be

ONS ASSORTIMENT

BIOLOGISCHE EN NATUURLIJKE VOEDING • VERSAFDELING
GLUTENVRIJE EN DIEETVOEDING • VEGETARISCHE VOEDING
BIO GROENTEN EN FRUIT • BIO-NATUURSLAGERIJ
VOEDINGSSUPPLEMENTEN • LICHAAMSVERZORGING
GEZELCHAPSSPELEN • GEZONDHEIDSBOKEN
NATUURCOSMETICA • ...

BRUGGE ST-ANDRIES
TORHOUTSESTEENWEG 179

BRUGGE ST-KRUIS
MAALSE STEENWEG 299

ROESELARE
MEENSESTEENWEG 51

WWW.BIOVITA-SHOP.BE

Ons afval, onze zee, onze verantwoordelijkheid

De oceaan: een vuilnisbelt

In het jaar 1997 zeilde kapitein Charles Moore van Hawaï naar Zuid-Californië. Midden op de Grote Oceaan werd hij verrast door een opvallend hoge concentratie plastic in het zee-water: plasticsoep.

Elk jaar belandt er naar schatting 8 miljoen ton plastic in onze oceanen. Dat komt overeen met het dumpen van 1 volle vrachtwagen plastic per minuut. Wanneer we niet ingrijpen, zal dit ontstellend hoge cijfer tegen 2030 verdubbelen en tegen 2050 zelfs viermaal zo hoog zijn. Volgens de Ellen McArthur Foundation zal het gewicht aan plastic tegen het jaar 2050 dat van vis overstijgen. Het scenario van een rampenfilm.

De plasticsoep

De plasticsoep wordt ook wel eens de drijvende vuilnisbelt of de kunststofarchipel genoemd. Soms wordt er zelfs gewag gemaakt van heuse plasticeilanden, maar dat klopt niet. Het gaat om gebieden in zee waar er om verschillende redenen grote hoeveelheden (plastic)afval rondobberren.

In de meeste gevallen wordt er een gebied in het noorden van de Stille Oceaan mee bedoeld. Het afval verzamelt zich hier doordat een grote ringvormige zeestroom, de North Pacific Gyre, het afval naar zich toe trekt en insluit. Er zijn geen exacte afmetingen gekend, maar de grootte wordt geschat van 700.000 km² tot meer dan 15 miljoen km². Om dat even in perspectief te plaatsen: wanneer we rekening houden met de bovengrens betekent dit dat het gaat om een gebied dat bijna tweemaal zo groot is als de aaneengesloten staten van de VS. Eén theorie schat het gewicht aan plastic afval in dit gebied op meer dan 100 miljoen ton.

Naast de North Pacific Gyre en de 4 andere gyres of roterende zeestromingen zijn er nog tal van hotspots waar plastic afval zich ophoopt. In de Middellandse Zee is er sprake van een permanente toevoer van afval via de rivieren en nabij de kuststeden. Door de nauwe verbinding met de Atlantische Oceaan kan het plastic er niet weg. Ook op de zeebodem van het Belgische deel van de Noordzee wordt een enorme hoeveelheid afval aangetroffen, tot 20.000 items zwerfvuil per km². Daarvan bestaat 90 tot 96 % uit plastic afval. Ook het strand blijft niet gespaard. Daar bestaat 95,5% van het afval uit plastic.

Microplastics

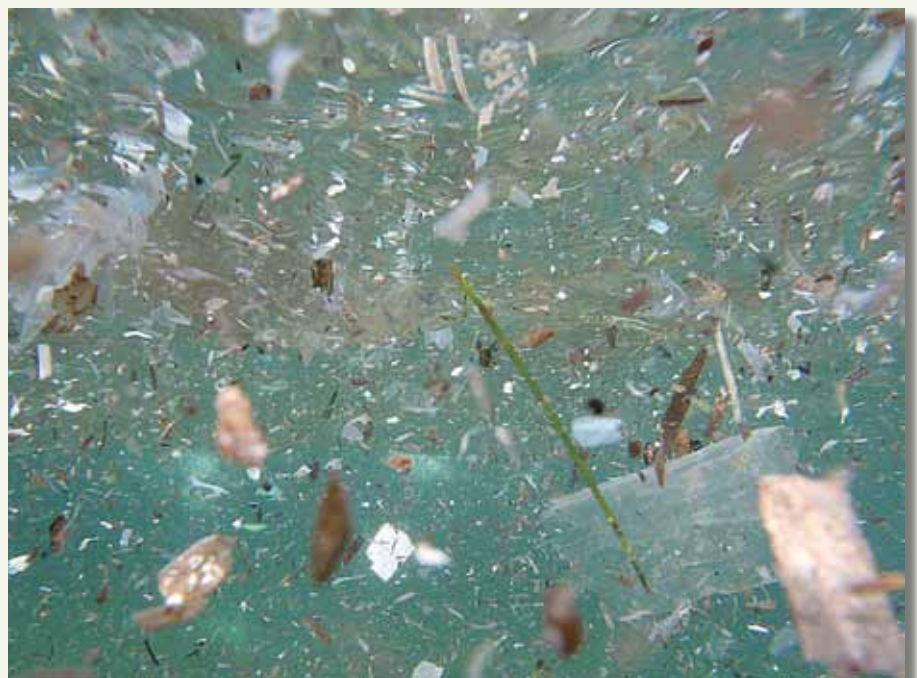
In tegenstelling tot wat je bij het woord 'soep' misschien voorstelt, gaat het niet alleen om de grote brokken, maar ook om de deeltjes die met het blote oog niet zichtbaar zijn. Door golfslag, verwerking en zonlicht valt plastic uit elkaar in steeds kleinere deeltjes, maar die deeltjes blijven

plasticdeeltjes. Die microscopisch fijne brokjes zijn de zogenaamde microplastics. Plastic gedraagt zich dus helemaal anders dan biologisch materiaal, dat wordt afgebroken tot mineralen en andere stoffen die planten en dieren kunnen gebruiken.

Microplastics zitten standaard ook in heel wat verzorgingsproducten. Zo telde de Amerikaanse NGO The 5 Gyres Institute ooit de microplastics in één verzorgingsproduct. Ze kwamen uit op maar liefst 360.000 stukjes. Deze microplastics zijn zo klein dat ze bij gebruik wegspoelen door het doucheputje, waarna ze in zee belanden.

Dieren- en mensenleed

Dat al dit plastic in onze oceanen nadelige gevolgen heeft voor dieren is al lang geweten. Tenminste 1.400 mariene diersoorten, van bacteriën tot walvissen, ondervinden nadelige effecten. Regelmatig zie je berichten in de media over vogels en walvissen die sterven omdat

Plasticsoep: zee water vol brokken en snippers plastic. De deeltjes worden steeds kleiner, maar verdwijnen niet. Foto: Jan Andries van Franeker, www.vliz.be.

hun maag-darmkanaal verstopt zit door het plasticafval.

Maar ook die microscopisch kleine stukjes plastic komen in de voedselketen terecht, bijvoorbeeld omdat dieren ze simpelweg aanzien als voedsel, omdat ze op plankton lijken of omdat er voedzame organismen aan kleven. In 2001 werden er monsters genomen van de plasticsoep en toen bleek al dat de concentratie plasticdeeltjes er groter is dan de concentratie zoöplankton. Ondertussen vind je microplastics terug in nagenoeg alle organismen die water filteren. Ja, ook in de mosselen en oesters op uw bord.

En er is nog een probleem: hoe kleiner de stukjes plastic worden, hoe groter hun oppervlakte wordt in verhouding tot hun massa, en deze plasticsnippers werken als een magneet voor giftige stoffen. Op microplastics uit de oceaan vindt men grote hoeveelheden toxische stoffen, bijvoorbeeld vlamvertragers.

In 2016 luidden onder andere de Plastic Soup Foundation en de Nederlandse organisaties Nudge en Wemos de alarmbel. Al tientallen jaren zijn er aanwijzingen dat er serieuze gezondheidsrisico's kleven aan plastic. Toch werden er nagenoeg nog geen onderzoeken gedaan naar de gezondheidseffecten van microplastics op de mens. Hoog tijd voor actie!

Doe er iets aan!

De jonge Nederlandse activist en uitvinder Boyan Slat heeft begrepen dat het tijd is om in te grijpen. Hij bedacht in 2012, als eindwerk op zijn middelbare school, een systeem om de grotere stukken plastic uit de oceanen te vissen.

In 2013 richtte hij The Ocean Cleanup op, een stichting om het idee verder uit te werken en zo mogelijk ook toe te passen. Aanvankelijk was er weinig interesse in het project, maar toen zijn speech bij TEDxDelft veel aandacht kreeg, werd via crowdfunding de benodigde twee miljoen dollar binnen gehaald om de eerste tests uit te voeren.

2018 wordt voor The Ocean Cleanup het belangrijkste jaar sinds de oprichting. Op

Twee iconische beelden van de plasticsoep: links de veelbesproken cover van 'National Geopgraphic' van juni en rechts de foto 'Sewage surfer' van Justin Hofman, finalist van 'The Wildlife Photojournalist Award' van 2017.

Foto's: www.nationalgeographic.com

8 september werd de eerste plasticvanger de Stille Oceaan op gesleept. Dat is een reusachtige boei geworden van wel 600 m lang, met daaronder een soort van net dat tot 3 m diep reikt. Het moet alle drijvende stukken plastic van meer dan 1 cm grootte verzamelen door gebruik te maken van de stroming. De verzamelde rommel wordt dan opgepikt door een schip.

Of dit meer is dan een mediagenieke druppel op een hete plaat moet nog

blijken, maar als het werkt wil Boyan Slat tegen 2020 een vloot van zestig plasticvangers op de plastic soep af sturen. De ambitieuze ingenieur gelooft dat hij zo in vijf jaar tijd de helft van de Great Pacific Garbage Patch kan wegvangen, maar of die ambitie realistisch is, moet blijken uit de resultaten van 'System 001'. En dan mag er natuurlijk ook geen plastic meer bij komen...

Alles voor uw tuin

Bij Vanraes vindt u echt alles voor de tuin!
In onze ruime toonzalen kan u kiezen uit méér dan 5.000 artikelen en 30 merken.

VANRAES

Diksmuidsesteenweg 394, 8800 Roeselare - T 051 22 20 15 - www.vanraes.be

In Costa Rica inspireerde Instagrammer Carolina Sevilla al duizenden mensen met haar '5 minute beach clean up'. Ze daagt iedereen uit om 5 minuten het strand op te ruimen, daar een foto van te maken en die via de sociale media te verspreiden met de hashtag #5minutebeachcleanup. Zo probeert ze bewustwording te creëren en mensen in beweging te krijgen om het wereldwijde probleem van de plasticvervuiling aan te pakken. Een ideeetje voor het volgende strandbezoek?

En de wetgever?

Ook op politiek vlak bewoog er het voorbije jaar wat. Midden mei waren al meer dan de helft van de Vlaamse steden en gemeenten aangesloten bij de statiegeldalliantie. Zij vroegen de bevoegde minister om nog dit jaar statiegeld op drankverpakkingen in te voeren.

Vrijdag 11 mei presenteerde minister Schauwliege haar ontwerp van verpakingsplan, waarmee ze de afvalberg verder wilde doen slinken. Het plan focuste op meer recyclage van verpakkingen, een verbod op plastic zakjes, strengere straffen voor sluikestorters en, jawel, de invoering van statiegeld op blikjes en flessen. Het geld voor de maatregelen zou ze halen bij de producenten en de multinationals die deze verpakkingen gebruiken.

De invoering van statiegeld, zo weten we uit voorbeelden binnen Europa, zorgt voor een drastische vermindering van het aantal rondslingerende drankverpakkingen. Zo is er ook minder zwerfvuil, dat met water en wind naar zee getransporteerd kan worden, maar drankgiganten, verpakingsindustrie, warenhuizen en jammer genoeg ook een aantal politici bleven dwarsliggen.

Op 20 juli heeft de Vlaamse ministerraad de invoering van statiegeld op de lange baan geschoven. De industrie moet tegen 2022 90 procent van de drankverpakkingen inza-

'Skyscraper' of 'the Bruges Whale' was van 5 mei tot 16 september te zien in de Brugse reien ter gelegenheid van 'Triënnale Brugge 2018'.

Deze gigantische sculptuur is meer dan alleen een verbeelding van een walvis; het dier is opgebouwd uit afval, verzameld uit de plasticsoep die wereldwijd in de zeeën en oceanen drijft. Samen met vrijwilligers van het Hawaii Wildlife Fund en de Surfrider Foundation heeft StudioKCA de stranden van Hawaï afgeschuimd om afval bijeen te rapen. De installatie is met deze vondsten gebouwd.

Hiermee wil StudioKCA de aandacht vestigen op de universele problematiek van vervuiling, die ons allemaal aanbelangt, en de toeschouwer ervan bewust maken dat individuele actie noodzakelijk is.

Foto: www.visitbruges.be.

melen en recycleren. Als de industrie deze doelstelling niet haalt, komen er boetes en een mogelijke invoering van statiegeld in 2023. Maar wie dit dossier al een tijdje volgt, weet dat het niet de eerste keer is dat dit beloofd wordt.

Als doekje voor het bloeden worden gratis plastic kassazakjes en stickers op groenten en fruit verboden, moet 95 procent van alle huishoudelijke verpakkingen tegen 2025 gerecycleerd worden en komt er een verscherpte handhaving. Het eenvoudige feit dat de overgrote meerderheid van de Vlaamse steden en gemeenten en meer dan honderd bedrijven en organisaties voorstander zijn van een snelle invoering van statiegeld, is daarmee straal genegeerd.

Misschien komt de redding vanuit Europa? Daar zijn er plannen om plastic wegwerpproducten zoals ballonstaafjes, rietjes en roerstokjes te verbieden. Er zijn alternatieven genoeg die beter zijn voor het milieu, zo luidt de redenering van de Europese Commissie. Op langere termijn zouden ook alle plastic verpakkingen die in de Europese Unie op de markt gebracht worden, recycleerbaar moeten zijn. Kortom: er worden stappen in de goede richting gezet. Er zal nog veel water - helaas met plasticafval :-) - naar de zee vloeien voor deze voorstellen in een effectieve wetgeving zijn omgezet, maar het draagvlak voor deze maatregelen is groter dan ooit. En dat is nodig.

Sarah Defoort & Peter Lemmens

“Wij beleggen bij de
gezondste bank. En u?”

Kom langs voor een
vrijblijvend gesprek.

degezondstebank.be

KANTOOR BABYLON - FSMA 26672 cAcB

Westlaan 145, 8800 Roeselare, 051 25 10 10

MARIANNE DEPRAETERE - FSMA 48078 cAcB

Beversesteenweg 363, 8800 Roeselare, 051 20 50 94

KANTOOR VERHAECKE - FSMA 61160 cAcB

Rumbeeksesteenweg 464, 8800 Rumbeke, 051 24 46 53

RUDI VERHOEST - FSMA 46891 cAcB

Noordlaan 9, 8800 Roeselare, 051 24 01 30

KANTOOR LEEN TANGHE - FSMA 46897 cAcB

Aarrijkestraat 12, 8820 Torhout, 0475 45 67 62

KANTOOR VANDEVOORDE BVBA - FSMA 107137 cAcB

Meiboomlaan 5-7-9, 8800 Roeselare, 051 24 28 27

VANDEZANDE-BRYSSSE - FSMA 113630 cAcB

Marktstraat 20, 8810 Lichtervelde, 051 72 44 11

Een 'grauwe kiek' in West-Vlaanderen

Ergens halfweg juni spotte Koenraad Blontrock, onze voorzitter, een jagen- de grauwe kiekendief, een vrouwtje. Wanneer je zo'n zeldzame gast ziet, zo laat in het broedseizoen, is dat altijd iets bijzonders. Toen bleek dat er in de omgeving ook nog een mannetje op jacht was, dan weet je gewoon dat dit de voorbode kan zijn van iets heel bijzonders. Zouden deze zeldzame roofvogels voor het eerst in 20 jaar tot broeden komen in onze regio?

Begin juli vonden 3 medewerkers van Natuurwerkgroep De Kerkuil een nest in een veld winterarwe, ergens in het grensgebied tussen Diksmuide en Koekelare. De betrokken landbouwer werd verwittigd en ingelicht over de zeldzaamheid van dit broed-geval: het eerste in West-Vlaanderen in méér dan 20 jaar en pas het 4e in Vlaanderen sinds 2000.

Het nest werd beschermd met een dubbele omheining met schrikdraad, om te vermijden dat katten of vossen de jongen zouden bedreigen. 100 m² graan rond het nest werd niet geoogst. Verder werd beslist om dit natuur- nieuws stil te houden, zodat de vogels hun jongen in alle rust zouden kunnen grootbrengen. Dat is prima gelukt: de vier jongen zijn gezond en wel uitge- vlogen en dwaalden eind augustus nog rond in de regio. Op dit ogenblik zijn ze normaal gezien al naar Afrika ver- trokken om er te overwinteren.

De grauwe kiekendief is de soort die je, net als de blauwe en de bruine kie- kendief, als broedvogel kan aantreffen in ons land. Een vierde kiekendief- soort, de steppekiekendief, zie je enkel in het voor- en najaar, als doortrekker. De grauwe kiekendief is best lastig om te herkennen in de vlucht, maar heeft, in tegenstelling met de blauwe kiekendief, zeer lange en smalle vleu- gels. Zeker jonge grauwe kiekendieven

Drie van de vier jongen bij een van hun eerste vluchten.

zijn prachtige vogels, het meest her- kenbaar aan hun donkerder en meer roodbruin verenkleed.

Grauwe kiekendieven jagen vooral op kleine zoogdieren en kleine vo- gels, maar ze vangen ook grote in- secten. In Nederland vind je er heel wat in de provincie Groningen, waar grote inspanningen worden gedaan om het er de vogels helemaal naar hun zin te maken. Kijk zeker eens op www.werkgroepgrauwekiekendief.nl. Je vindt er massa's informatie, waar- onder fascinerende kaarten die de trekroutes van de gezenderde vogels in detail laten zien.

Zelf had ik het geluk om van op een veilige afstand en verstopt onder een camouflagenet heel wat foto's te kun- nen maken van deze bijzondere vo- gels: van de jagende ouders tot en met het uitvliegen van het laatste jong. Het is een voorrecht om dit van op de eerste rij te mogen meemaken.

Nog een woordje van dank aan de betrokken landbouwer, het Agent- schap voor Natuur en Bos en Natuur- werkgroep de Kerkuil voor deze suc- cesvolle samenwerking. Hopelijk keren de oudervogels volgende lente terug om hier opnieuw te broeden.

Freddy Cordy

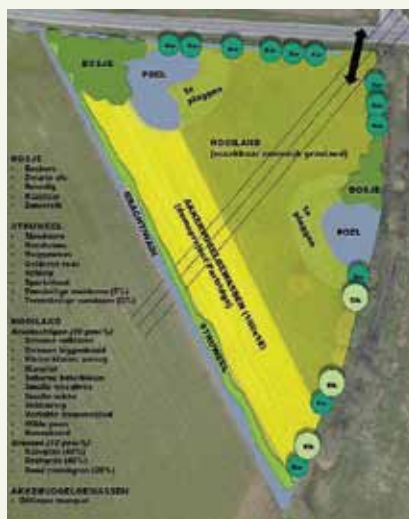
‘De Vijfwegenpoel’ krijgt vorm

Vorig jaar kocht Natuurpunt 1 ha weiland met poel aan in Vijfwegen. We brachten er verheugd verslag over uit. Dit voorjaar zaaiden we er een strook in, een proefproject voor akkervogels. Ondanks de droogte kiemde het zaai-goed en bood het algauw een ‘patrijs-hoge’ dekking. De eerste patrijs werd al snel gespot en we staan klaar om deze winter nog een hoop andere vogels te ontvangen bij deze gedekte tafel.

Ondertussen zitten we niet stil. De eerste oogst is binnen. Oogst? Jazeker, een halve hectare hooiland bleef zowat ongemoeid en begin juli werd er gemaaid, gekeerd en tot balen geperst. Alles was superdroog: de weersomstandigheden waren er ideaal voor. Enkele balen gingen naar de vrijwilligers die hun materiaal en tijd ter beschikking stelden, de rest konden we verkopen om de kosten te drukken.

Half augustus kwam er een graafmachine het perceel op gereden. Niet om te dempen, maar om de poel wat bij te werken. De vorm werd aangepast en de poel werd in zijn geheel een metertje verschoven, verder van de rijweg af. In één beweging werd achter op het terrein een tweede poel uitgegraven (zie ook artikel over Greenyard op p. 16-17 van deze ‘knotwilg’). Het gebrul van de machine was nauwelijks verdwenen of de eerste witgatjes schuimden de natte oevers af en er verschenen reeënsporen in de modder.

Begin september kwam er weer veel volk samen op de Vijfwegen. Stad-Landschap ‘t West-Vlaamse hart nodigde geïnteresseerden, vooral Natuurpunters en jagers, uit op een infoavond over het patrijzenproject. Er werd heel wat info meegegeven over het belang van natuurlijke bermen en de aanleg van graanakkers om leefruimte en passend voedsel te bieden aan haast verdwenen akkervogelsoorten. Dit soort projecten

Het inrichtingsplan van ‘De Vijfwegenpoel’ (kaart: SLS ‘t West-Vlaamse Hart) en foto’s van het herprofileren van de oude poel en het graven van de 2e poel, midden augustus (foto’s: Ivan Bruneel).

helpt om partners met enigszins gelijkwaardige belangen samen te krijgen en om de neuzen in dezelfde richting te krijgen wat betreft duurzaam omgaan met natuur en ruimte.

De ‘Nacht van het Zoogdier’ bracht half september alweer 50 mensen op de been. Naast de infostand in het oude stationsgebouw en de avondwandeling was het vooral uitkijken naar de controle van de ‘live traps’. Dat zijn inloopvalen waarin muizen, aangelokt door een balletje pindaakaas, gevangen worden en na determinatie weer worden vrijgelaten. Voortgaand op het succes van het aantal levende muizen dat we te zien kregen, wekt het geen verwondering dat er onlangs al een hermelijn opdook en we tijdens de wandeling verse steenmartersporen vonden.

Op het eind van de zomer draaide nog een keer een kleine graafmachine het terrein op, deze keer om een nieuwe greppel te graven langs de grens met het aanpalende landbouwperceel. Dit om te voorkomen dat regenwater ‘verrijkt’ met meststoffen en pesticiden kan doorspoelen naar ons perceel. Na het maaien van het hooiland werd het

gras nog eens ‘geschard’ zodat we dat binnenkort kunnen inzaaien als bloemrijk hooiland. Het zaaigoed bevat onder meer kamgras, reukgras en rood zwenkgras, soorten die uit de bermen verdwijnen. Die grassen worden aangevuld met autochtoon geogste zaden van klavers, knoopkruid, margrietten en nog veel meer.

Een laatste grote stap is de aanplant van bomen, stuiken en struweel. Een mengeling van boskers, boswilg, Gelderse roos, hazelaar, heggroos, hondsgroos, meidoorn, sleedoorn, sporkehout, veldiep, zomereik en zwarte els gaat de grond in om twee bosjes te vormen. Zin om te helpen? Kom dan op zaterdagmiddag 15 december mee planten. Je leest er alles over op p. 23 van deze ‘knotwilg’.

En na al dat sleuren en zwoegen hopen we dat we met de Vijfwegenpoel al een aantrekkelijk visitekaartje kunnen voorleggen. We verklappen je alvast wat we je er ook graag bij willen voor de officiële inhuldiging van ons natuurgebiedje, ergens in het voorjaar van 2019. Je hoort er nog van!

Sofie Declercq & Piet Desmet

Insecten in de Swal in Koekelare

Deel I: een nieuwe mierensoort voor West-Vlaanderen

Naar aanleiding van de 1.000-soorten-dag van Natuurpunt Ruidenberg, die op 3 juni van dit jaar plaatsvond, hebben we in de Swal een onderzoek met bodemvallen gedaan. Ongeveer 10 weken lang hebben we bodemactieve insecten en andere ongewervelden ingezameld. Dat leverde vooral loopkevers en spinnen op, maar ook kortschildkevers en mieren. In dit artikel bespreken we even de methodiek van deze bemonstering en enkele bijzondere mierensoorten die we aantroffen. Eén daarvan, de oprotmijer, werd voor het eerst in de provincie West-Vlaanderen gevonden!

Materiaal en methode

De Swal wordt sinds 1992 beheerd door Natuurpunt Ruidenberg. In dit 1,56 ha grote natuurgebied hebben we in totaal 10 bodemvallen geïnstalleerd, verspreid over 5 stations. Zie kaart en tabel I hiernaast.

In Vlaanderen worden bodemactieve insecten al heel lang met bodemvallen ingezameld en deze methode blijkt een behoorlijk volledig beeld te geven van een aantal groepen bodemactieve insecten en spinnen. Vooral als de bodemvallen langere tijd blijven staan, geven ze een idee wanneer bepaalde kevers, mieren en spinnen actief zijn.

Als bodemval worden in Vlaanderen al meer dan 30 jaar hetzelfde type glazen bokalen gebruikt. Ze hebben een diameter van 9,5 cm en worden ingegraven zodat de opening zich net onder het bodemoppervlak bevindt. Als fixeermiddel wordt een 3-4% formaldehyde-oplossing gebruikt, aangevuld met een klein beetje detergent om de oppervlaktespanning te verlagen zodat spinnen en kleine insectensoorten niet ontsnappen door over het water te lopen. De bodemvallen werden op 26 mei 2018 geplaatst, bleven staan tot 8 september en werden 7 keer geledigd.

Resultaten

In totaal werden 9 soorten mieren gevonden. Een volledig overzicht van welke soorten er in welke bodemvallen werden gevonden, is te zien in tabel 2 op de volgende pagina.

De moerassteekmier was met grote voorsprong de meest abundante mie-

rensoort. We vonden deze soort in nagenoeg elke bodemval, vaak met grote aantallen. Van de soort werden ook ongevleugelde koninginnen ingezameld. Dit wijst erop dat de soort in de Swal zeer hoge nestdichtheden heeft.

Er werden twee soorten gevonden die op de Rode Lijst voor Vlaanderen (DE-

Site	Code bodemval	Beschrijving vegetatie rond de bodemval
Station A	A1 en A2	Vochtig grasland met dominantie van riet, gestreepte witbol, grote ratelaar, wat gevlekte orchis, reukgras, zevenblad ...
Station B	B1 en B2	Vochtig grasland met dominantie van gevlekte orchis, biezenknoppen, pitrus, pinksterbloem, zegge, grote wederik.
Station C	C1 en C2	Rand van rietkraag met scherpe boterbloem, t.h.v. C1 gestreepte witbol.
Station D	D1 en D2	Vochtig grasland met dominantie van grote ratelaar.
Station E	E1 en E2	Houtwal met els, knotwilg, brandnetel, goed ontwikkelde moslaag.

Kaart & tabel I: Overzicht van de bemonsterde sites, de codes van de bodemvallen en een korte beschrijving van de vegetatie rond de bodemvallen.

KONINCK et al., 2003) als zeldzaam genoteerd staan: de duinsteekmier (*Myrmica specioides*) en de oprolmier (*Myrmecina graminicola*). Bovendien is deze waarneming van de oprolmier de eerste van deze soort voor de provincie West-Vlaanderen. Beide soorten zijn echt wel zeer bijzonder voor onze provincie.

De oprolmier (*Myrmecina graminicola*)

Van deze soort werd een koningin gevonden in station E2. Deze mierensoort kan in zowel natte, schrale graslanden gevonden worden (vaak ook in typische kalkrijke natte graslanden), op droge leembodems als in kalkgraslanden. In het noordwesten van ons land komt de soort vooral voor in zogenaamde blauwgraslanden. Dit zijn drassige hooilanden met een gering productievermogen en onder invloed van vrij voedselarm, maar niet te zuur grondwater. De dichtstbijzijnde locatie waar deze soort werd gevonden in Vlaanderen is in een nat heidegebied/grasland in het Vliegveld van Ursel (DEKONINCK et al., 2012).

De soort vormt kleine nestjes en leeft verborgen onder zware stenen of liefst in een stenige bodem. Hun aanwezigheid manifesteert zich tijdens een bruidsvlucht of ze worden aangetroffen in bodemvallen. De nesten zelf worden zeer zelden gevonden en het bepalen van hun voorkomen en de verspreiding in Vlaanderen dienen we met een zekere reserve te benaderen, alhoewel het zeker geen algemene soort is.

De duinsteekmier (*Myrmica specioides*)

Deze soort komt in West-Vlaanderen enkel voor in de duinen, droge schrale graslanden en heidegebieden. Het is een soort die graag in warme habitats voorkomt en ook relatief kleine nesten heeft. Van de duinsteekmier werd in B1 tijdens twee periodes telkens één werkster ingezameld. Mogelijk betreft het verdwaalde werksters van een nest in een droger deel van het natuurgebied. Deze soort is eerder een toevallige bewoner van de Swal en leeft waarschijnlijk in warme, open, droge, schrale graslanden op zandbodems in Koekelare.

Soort	A1	A2	B1	B2	C1	C2	D1	D2	E1	E2
<i>Lasius flavus</i> Gele weidemier					X					
<i>Lasius fuliginosus</i> Glanzende houtmier								X		
<i>Lasius niger</i> Gewone wegmier	X	X	X	X	X				X	X
<i>Lasius platythorax</i> Humusmier				X		X				
<i>Myrmica rubra</i> Gewone steekmier								X		
<i>Myrmica sabuleti</i> Zandsteekmier	X	X	X	X			X			
<i>Myrmica scabrinodis</i> Moerassteekmier	X	X	XX	XX	X	X	XX	XX		X
<i>Myrmica specioides</i> Duinsteekmier			X							
<i>Myrmecina graminicola</i> Oprolmier									X	
Aantal soorten/BV	3	3	4	4	3	2	2	3	1	3
Aantal soorten per station	3	5	4	4	4	4	4	3	3	3

Tabel 2: Overzicht van alle aangetroffen soorten mieren.

brochures
—
folders
—
boeken
—
doosjes
—
www.lowyck.com

lowyck
producent
van drukwerk

Koninginnen op zoek naar de ideale nestplaats

Tijdens het onderzoek werden van een aantal soorten ook jonge koninginnen gevonden. Deze gaan na de bruidsvlucht op zoek naar een geschikte nestplaats om zich te vestigen. Zo werden heel wat koninginnen van de moerassteekmier gevonden, eentje van de oprolmier, een koningin en mannetje van de gele weidemier en ook één koningin van de glanzende houtmier.

Deze laatste soort is een tijdelijk parasitaire soort bij andere mierensoorten. Dat betekent dat de nieuwe koningin een nest van haar gastheersoort binnendringt en dat overneemt. De werksters van de gastheersoort, in het geval van de glanzende houtmier gele parasietmieren, werken dan een tijdje voor de nieuwe 'chef', totdat de koningin voldoende eigen glanzende houtmierwerksters heeft. Daarna is de tijdelijk parasitaire fase voorbij en verhuist de kolonie van de glanzende houtmier naar een eigen stekje, meestal een oude boom of een wat aangetaste boomstronk in de buurt. In de Swal zijn dat mogelijk de oudere knotwilgen langs de rand van het reservaat.

Dat we hier een koningin van de glanzende houtmier konden inzamelen, op zoek naar een nest van een gele parasietmiersoort, betekent dat er van deze laatste groep mieren hoogstwaarschijnlijk ook wel nog één of meerdere soorten in het gebied voorkomen. Gele parasietmieren, in onze regio's vooral de wintermier (*Lasius mixtus*) en de schaduwmier (*Lasius umbratus*), zijn relatief algemeen, maar worden door hun ondergrondse levenswijze zelden gevonden. Het zijn meestal de nieuwe koninginnen van deze soorten die worden opgemerkt tijdens hun zoektocht naar een nest om op hun buurt tijdelijk te parasiteren. Met andere woorden: onze tijdelijk parasitaire mierensoort, de glanzende houtmier, parasiteert eigenlijk op haar beurt andere tijdelijk parasitaire mierensoorten, namelijk de gele parasietmieren en is in feite en tweedegraads-parasiet... Kunt u nog volgen?

Een werkster van de oprolmier *Myrmecina graminicola* (Foto KBIN)

Geactualiseerde verspreidingskaart van de oprolmier *Myrmecina graminicola* in Vlaanderen.

Conclusies en toekomstig onderzoek

Deze korte bemonstering met bodemvallen in de Swal leverde, alvast voor mieren, enkele bijzondere soorten op. De oprolmier is in het noordwesten van ons land karakteristiek voor drassige hooilanden met een gering productievermogen en invloed van vrij voedselarm, maar niet te zuur (soms zelfs licht kalkrijk) grondwater. We mogen deze soort gerust een topper noemen voor het gebied.

Verder komen in het gebied mogelijk nog enkele andere soorten voor, die we tijdens dit onderzoek gemist hebben. Een zoektocht naar die soorten kan een leuke uitdaging zijn voor de toekomst, net als het bemonsteren van drogere habitats in de buurt. In droge, heischrale graslanden op zanderige bodems in de buurt mogen we zeker ook interessante mierensoorten verwachten.

In de volgende nummers van dit tijdschrift bespreken we nog de resultaten

van de kortschildkevers, loopkevers en spinnen die werden ingezameld.

Wouter Dekoninck, Marc Van Kerckvoorde,
Lut Van Nieuwenhuysse, Léon Baert,
Filip Declerck & Sarah Defoort

Dankwoord

- We willen Florence Trus (KBIN) bedanken voor het maken van de foto van de oprolmier.

Literatuur

- DEKONINCK W, VANKERKHOVEN F & MAELFAIT J-P, 2003. Verspreidingsatlas en voorlopige Rode Lijst van de mieren van Vlaanderen. Rapport van het Instituut voor Natuurbehoud 2003.07. Brussel 191 pp.
- DEKONINCK W, IGNACE D, VANKERKHOVEN F & WEGNEZ F, 2012. Verspreidingsatlas van de mieren van België - Atlas des fourmis de Belgique. Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E., 148: 95-186.

Sights Of Nature
Natuurpunt Optiekshop
 Vlamingveld 89
 8490 Jabbeke
 050 31 50 01
 www.deputter.be

KITE OPTICS

SWAROVSKI OPTIK

Bynnex

OFFICIEEL PARTNER

KSP 80 HD
DE TOP IN ZIJN KLASSE

KITE OPTICS
 www.kite-optics.be

Koop uw instrument met ledenkorting bij Sights Of Nature , officieel partner en steun zo Natuurpunt

VERREKIJKERS | TELESCOPEN | MICROSCOPEN | ACCESSOIRES

NIEUW

€ 10

Kalender 2019

Agenda 2019

€ 14.95

Geïnteresseerd? Neem contact op met je afdeling. Contactgegevens hiernaast.

dh | demonie hout
ALS HOUT VORM KRIJGT ...

T 051/204314 - F 051/244647
E martine@schrijnwerkerij-demonie.be
W www.schrijnwerkerij-demonie.be
Westrozebekestraat 85 b - 8840 Westrozebeke

Printea
CREATIVE PRINTING

Bruggestraat 113
TORHOUT
T 050 211 611
info@printea.be
www.printea.be

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen vzw is een regionaal samenwerkingsverband tussen 4 Natuurpuntafdelingen, 2 Natuurpuntkernen, 1 onafhankelijke vereniging en een aantal werkgroepen. 'De knotwilg' is het kwartaaltijdschrift van onze vereniging. NP MWV vzw is erkend en wordt gesubsidieerd door de Vlaamse overheid.

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen

- Secretariaat & zetel NP MWV
- Adres: Torhoutstraat 66, 8810 Lichtervelde
- Tel. secretariaat: 051/700.695
- Tel. voorzitter: 051/589.418
- E-mail secretariaat: peter.lemmens@natuurpunt.be
- E-mail voorzitter: pollentier.georges@outlook.com
- Het secretariaat is in principe alle weekdays open van 9 - 12 u. en 13 - 16 u., maar neem zo mogelijk vooraf contact op om verrassingen te vermijden. Andere dagen en uren op afspraak.
- Rek. nr.: BE53.9731.7610.5453.
- Website: www.natuurpunt.be/natuurpunt-midden-west-vlaanderen

Aangesloten natuurverenigingen

Natuurpunt Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken vzw

Koenraad Blonrock (059/250.697 - koenraad.blonrock@gmail.com).
Rek. nr.: BE82.0682.0550.8368

Natuurpunt Mandelstreek

(Hoogede - Roeselare - Ledegem - Moorslede - Staden)
Peter Hantson (051/203.063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreek.be).
www.natuurpuntmandelstreek.be
Rek. nr.: BE51.9799.6273.0762

Natuurpunt kern de Reiger (Moorslede)

Jean-Pierre Vandamme (051/771.213 - jeanpierrevandamme@skynet.be).
Rek. nr.: BE82.4664.3681.6168

Natuurpunt kern Groot-Staden (Staden)

Ivan Bruneel (0496/365.628 - natuurpuntgrootstaden@gmail.com).
Rek. nr.: BE87.9733.5278.5394

Natuurpunt Ruidenberg (Ichtegem - Koekelare - Kortemark)

Georges Pollentier (051/589.418 - Pollentier.georges@outlook.com).
www.natuurpunt.be/natuurpunt-ruidenberg
Rek. nr.: BE86.9731.7610.5150

Natuurpunt Torhout

Bart Van Thuyne (0479/812.963 - bart.van.thuyne@telenet.be).
www.natuurpunt.be/natuurpunt-torhout
Rek. nr.: BE64.9731.7610.5352

Ruimte (Diksmuide)

Jef Dumoulin (051/500.866 - jef.dumoulin@skynet.be).
Rek. nr.: BE47.0680.6704.2080

Aangesloten thematische werkgroepen

Amfibieënwerkgroep (NPM)

Martine Lakiere (0479/780.002 - martine.lakiere@telenet.be)

Beheerteam Torhout (NPT)

Roney Debaillie (050/214.574 - rdebaillie@gmail.com)

Fotowerkgroep Mandelstreek (NPM)

Johan Hanssens (051/309.199 - johanhanssens@fulladsl.be)

Natuurfotografen Hoge Dijken (NPGO&HD)

Patrick Pottier (059/709.604 - patrick.pottier@telenet.be).
www.nfhd.be

Steenuilwerkgroep Mandelstreek (NPM)

Ludo Momerency (051/225.280 - steenuilwerkgroep@natuurpuntmandelstreek.be)

Vogelwerkgroep Hoge Dijken (NPGO&HD)

Dirk Peene (059/267.802 - dirk.peene@eandis.be)

Natuurwerkgroep Torhout

(amfibieën, reptielen, vogels, zoogdieren - NPT)
Geert Carette (050/215.483 - geert.carette@skynet.be)

Werkgroep Trage Wegen (NPT)

Roney Debaillie (050/214.574 - rdebaillie@gmail.com)

Zoogdierenwerkgroep (NPM)

Michael Parmentier (0483/638.090 - michael.parmentier@hotmail.com)

Zwalimop (zwammen, lichenen, mossen, planten - NPM)

Peter Hantson (051/203.063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreek.be)

Vragen over ons privacybeleid? Neem contact op met het secretariaat.

Natuurgebieden

Bourgognepolders (Oudenburg)

Dirk Anseeuw (051/581.122 - dirkanseeuw@hotmail.com)

Groenhove (Torhout)

Bart Van Thuyne (0479/812.963 - bart.van.thuyne@telenet.be)

Kleiputten (Rumbeke)

Piet Desmet (051/225.852 - natuurmandelstreek@gmail.com)

Moerasje (Torhout)

Roney Debaillie (050/214.574 - rdebaillie@gmail.com)

Snipgate (Gistel)

Koenraad Blonrock (059/250.697 - koenraad.blonrock@gmail.com).

Swal (Koekelare)

Georges Pollentier (051/589.418 - Pollentier.georges@outlook.com)

De Vijfwegenpoel (Poelkapelle/Staden)

Ivan Bruneel (0496/365.628 - ivan.bruneel@telenet.be)

Zwaanhoek (Oudenburg)

Marc Deknock (059/265.068 - marc.deknock@telenet.be)

Lid worden?

Een lidmaatschap kost 27 euro en als lid krijg je 4 x per jaar 'de knotwilg' én het 'Natuurblad' in je bus. Als extraatjes ben je verzekerd tijdens alle Natuurpunt-activiteiten én krijg je korting in de Natuurpuntwinkel en bij tal van partners. Wie voor het eerst lid wordt, krijgt een welkomstpakket met o.m. de prachtige Natuurpunt fiets- en wandelgids.

Woon je in Gistel, Hoogede, Ichtegem, Koekelare, Kortemark, Ledegem, Moorslede, Oudenburg, Roeselare, Staden of Torhout? Schrijf dan 27 euro over naar rek. nr. BE17.2300.0442.3321. Of bespaar Natuurpunt een hoop administratieve kosten door een domiciliëringsoverdracht in te vullen op www.natuurpunt.be > lid worden.

Woon je in een andere gemeente? Neem dan contact op met het secretariaat.

Abonnement?

Ben je al lid van een andere Natuurpuntafdeling, dan kan je ook een abonnement nemen op 'de knotwilg' alleen. Schrijf 10 euro over naar rekeningnummer BE53.9731.7610.5453 en vermeld daarbij 'abonnement DK'.

Digitale nieuwsbrief 'De Groene Flits'.

Neem contact op met het secretariaat.

Redactieraad en eindredactie

Raad van bestuur & secretariaat.

Druk

Drukkerij Lowyck, Archimedesstraat 53, 8400 Oostende
'de knotwilg' wordt gedrukt op 100% gerecycleerd papier (Circle FSC).

Opplage

2.880 exemplaren

Steun onze projecten

Storten kan op rekeningnummer BE56.2930.2120.7588 van Natuurpunt Beheer vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met de vermelding 'gift aan' en het projectnummer van jouw keuze. Voor schenkingen vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest.

BOURGOGNEPOLDER - 5554	GROENHOVE - 5580
MANDELSTREEK - 3567	SNIPGATE - 5562
VIJFWEGENPOEL - 5587	ZWAANHOEK - 5539

Steenuilenwerkgroep - GEW-2492 op rekeningnummer BE12.2300.5247.4592 van Natuurpunt Studie vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen.

Een ziek of gekwetst dier gevonden?

Kijk op www.voc-bulskampveld.be (VOC Beernem, tel. 050/790.959) of www.vogelopvangcentrum.be (VOC Oostende, tel. 059/806.766).

ACTIVITEITENKALENDER NATUURPUNT MIDDEN-WEST-VLAANDEREN (NP MWV)

Activiteiten van Natuurpunt Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken vzw (NPGO&HD), Natuurpunt Mandelstreke (NPM), Kern De Reiger (NPKDR), Kern Groot-Staden (NPKGS), Natuurpunt Ruidentberg (NPR), Natuurpunt Torhout (NPT), Ruimte Diksmuide (RD) én externen.

Datum	Uur	Activiteit	Organisatie
Za. 13 okt.	13.30 u.	Paddenstoelenwandeling in het arboretum	NPM
Za. 13 okt.	v.a. 13.30 u.	'Repair Café' met KWB Torhout	NPT
Zo. 14 okt.		Start 'Week van het bos'	extern
Zo. 14 okt.	v.a. zonsopgang	Watervogeltelling	NPGO&HD
Zo. 14 okt.	9 u.	Watervogeltelling	NPT
Zo. 14 okt.	13.30 u.	Paddenstoelenwandeling in het Vrijbos	NPKGS
Zo. 14 okt.	14.30 u.	Wandeling Swal & Koekelareberg	NPR
Za. 20 & zo. 21 okt.		'Dag van de Trage Weg'	extern
Za. 20 okt.		'Nacht van de Duisternis'	extern
Zo. 21 okt.	v.a. 9 u.	Familiewerkdag in het Groenhovebos	NPT
Zo. 21 okt.	10 u.	Genieten van de herfstroes in 'De Kleiputten'	NPM
Zo. 21 okt.	14 u.	'Dag van de Trage Weg': op ontdekking in de omgeving van het Groenhovebos	NPT
Zo. 21 okt.	14 u.	Herfstwandeling 'Ruimte Diksmuide' in het Wijnendalebos	RD
Do. 25 okt.	20 u.	Vrijwilligersopleiding ledenwerving	NPGO&HD
Di. 6 nov.	v.a. 13 u.	Weekwerkdag in het Groenhovebos	NPT
Vr. 9 nov.	19 u.	Voordacht 'lynx en wolf in Wit-Rusland'	NPM
Zo. 11 nov.	v.a. 9 u.	Familiewerkdag in het Groenhovebos	NPT
Zo. 11 nov.	9.30 u.	Wandeling in het arboretum	NPR
Di. 13 nov.	20 u.	Vrijwilligersopleiding fondsenwerving	NPGO&HD
Do. 15 nov.	19.30 u.	Vorming 'Je woning (bij)verwarmen op hout. Hoe pak je het goed aan?'	NPR
Vr. 16 nov.	20 u.	Het beste van 10 jaar 'Natuurfotografen Hoge Dijken'	NPGO&HD
Za. 17 nov.	9.15 u.	10 jaar Waarnemingen.be	extern
Zo. 18 nov.	v.a. zonsopgang	Watervogeltelling	NPGO&HD
Zo. 18 nov.	9 u.	Watervogeltelling	NPT
Za. 24 & zo. 25 nov.		'Dag van de Natuur'	extern
Za. 24 nov.	9 u.	Natuurwerkdag in 'De Kleiputten'	NPM
Za. 24 nov.	v.a. 9 u.	Grote schoonmaak op 'De Hoge Dijken'	NPGO&HD
Zo. 25 nov.	8.30 u.	Excursie naar de Braakmankreek	NPM
Za. 1 & zo. 2 dec.	v.a. 9 u.	Optiekbeurs 'Sights of Nature'	extern
Di. 4 dec.	13 u.	Weekwerkdag in de Planterijdreef	NPT
Zo. 9 dec.	9 u.	Ganzentocht	NPGO&HD
Zo. 9 dec.	v.a. 9 u.	Familiewerkdag in het Groenhovebos	NPT
Zo. 9 dec.	14.30 u.	Wandeling Swal & Koekelareberg	NPT
Za. 15 dec.	v.a. 13.30 u.	Grote plantactie bij de Vijfwegenpoel	NPKGS
Zo. 16 dec.	v.a. zonsopgang	Watervogeltelling	NPGO&HD
Zo. 16 dec.	8.30 u.	Excursie naar het Oostendse Krekengebied & de Uitkerkse Polder	NPM
Zo. 16 dec.	9 u.	Watervogeltelling	NPT
Wo. 26 dec.	10 u.	Wandeling over het Fonteinpad	NPT
Vr. 29 dec.	13.30 u.	Kerststimmer- en doeactiviteit	NPM
Di. 8 jan.	v.a. 13 u.	Weekwerkdag in het Groenhovebos	NPT
Zo. 13 jan.	9 u.	Watervogeltelling	NPT
Zo. 13 jan.	v.a. 9 u.	Familiewerkdag in het Groenhovebos	NPT
Zo. 13 jan.	9.30 u.	Wandeling in 'de Mote'	NPR
Vr. 18 jan.	19.30 u.	AV & nieuwjaarsreceptie met reisverslag Antarctica	NPM
Do. 30 mei - zo. 2 juni		Vierdaagse naar 'de Biesbosch'	NPM

Verdere info en praktische afspraken vind je middenin deze 'knotwilg'.
De laatste info & eventuele wijzigingen vind je terug in onze gratis maandelijkse nieuwsbrief 'De Groene Flits'.
Geïnteresseerd? Stuur een mailtje naar peterlemmens@natuurpunt.be.